

ISSN 1331-8500

Ignacijev put

godina XXI * broj 1 (36) * 2006

TEMA BROJA:

JUBILARNA GODINA

INFORMATIVNI LIST ZA PRIJATELJE DRUŽBE ISUSOVE

Ignacijev put

INFORMATIVNI LIST

za prijatelje Družbe Isusove

ISSN 1331 - 8500

I/2006., broj 36, godina XXI

IZDAVAČ

Provincijalat Hrvatske provincije
Družbe Isusove
Palmotićeva 31, HR-10 000 Zagreb
p.p. 669

GLAVNI I ODGOVORNI

UREDNIK

p. Ante Tustonjić, SJ

UREDNIČKO VIJEĆE

Tvrtko Barun
Antonio Kolar
Damir Kočić
Mate Samardžić
Siniša Štambuk

GRAFIČKI UREDNIK

Danijel Koraca

LEKTURA

Anda Jakovljević

TISAK

Tomograf, Zagreb

SLOG

Ibis grafika, d.o.o., Zagreb

ADRESA UREDNIŠTVA

Jordanovac 110
HR-10000 Zagreb
p.p. 169
ignacijev-put@ffdi.hr
www.ffdi.hr/ignacijev-put

Svoje dobrovoljne priloge za
"Ignacijev put" možete slati na račun:
"Provincijalat Družbe Isusove (za IP)"
Zagrebačka banka
br. 2360000-1101576399

NASLOVNA STRANICA

Sv. Ignacije Lojolski šalje
sv. Franju Ksaverskog u misiju
(autor: Josip Botteri Dini)

2006. godina isusovačkih jubileja

450 godina smrti sv. Ignacija Lojolskog,
utemeljitelja Družbe Isusove
(1491. - 1556.)

500 godina rođenja sv. Franje Ksaverskog
(1506. - 1552.)

500 godina rođenja bl. Petra Fabera
(1506. - 1546.)

400 godina dolaska isusovaca u Zagreb
(1606. - 2006.)

USKRSNO RAZMIŠLJANJE Isusov put je prohodan **4 JUBILARNA GODINA** Sveti Ignacije Lojolski – čovjek i karizma **6 Smrt i proslava sv. Franje Ksaverskoga** **10 Bl. Petar Faber** **14 Bilo je prije 400 godina** **18 RAZGOVOR** Vlč. Zlatko Koren, rektor i župnik svetišta Majke Božje Bistričke **21 DRUGI O NAMA** Sjećanja sa Šalate **26 AKTUALNO** Dan Isusovačke gimnazije **30 NAŠI** Naši jubilarci **31 Naši pokojni** **37 VIJESTI** **38 NOVE KNJIGE** **40**

USKRS kao Ignacijev put

U liturgiji uskrsne noći Crkva širom svijeta zanosno pjeva: "Ovo je noć kada je Krist raskinuo okove smrti i kao pobjednik od mrtvih ustao. Jer ništa nam ne bi vrijedilo rođenje da nismo dobili otkupljenje." Ovom pjesmom Crkva svjedoči da je Uskrs temelj naše vjere. U Kristovu uskrsnuću po sakramentima krštenja, potvrde i euharistije kršćani postaju nova stvorenja. Isus Uskrsli novi je Adam i začetnik novoga čovječanstva, onih po njemu preporodenih za sinove i kćeri Božje. No, nije dovoljno samo otkriti Krista – moramo ga približiti i drugima. Zato biti kršćanin znači biti navjestitelj...

Kao kršćani, kao oni koji vjeruju u uskrsnuće Kristovo, pozvani smo i zaduženi ovom svojetu, često zatrovanom nepravdom i mržnjom, navijestati nadu u konačnu pobjedu Božje istine i ljubavi. "Ite et inflammate omnes! – Idite sve zapalite!" to je imperativ ignacijske karizme, smjer Ignacijseva puta.

U beznadu razočaranja suvremenog čovjeka Uskrs kao djelo otkupljenja treba probuditi nove nade i nas kršćane učiniti svjedocima ljubavi i novoga života. Uskrsna poruka treba dići kamen s groba u koji smo zatvoreni da bi u sve grobove, bilo koje vrste, ušlo svjetlo nade.

Uskrs nam poručuje da ljudski život, svi životni križevi i padovi, sve nedaće što ih susrećemo u osobnom i društvenom životu imaju smisla. Prema tome, vjerovati u uskrsnuće znači gledati dalje. Vjerovati u uskrsnuće znači izići iz zatvorenosti u sebe, iz vlastitih ideja, možda i iz vlastitih nereda. To znači otvoriti se snazi Duha Krista Uskrsloga i zaputiti se... Budući da vjeruje u uskrsnuće, svaki kršćanin postaje čovjek koji je sposoban izići iz sebe, iz zatvorenosti u svoj svijet, i vidjeti dalje od vlastitih križeva, poteškoća, ranjenosti, slabosti... On je čovjek nade i vjere u bolju budućnost. Kadar je svojim doprinosom, nastojanjem, zalaganjem, svjedočenjem i radom pridonositi izgradnji te bolje budućnosti. Ima hrabrost biti i gubitnik. Živi uskrsnuće usred životne nestalnosti i u ovaj svijet unosi neuništivu snagu, nadu, radost, pouzdanje, smisao, odvažnost, požrtvovnost, ljubav prema bližnjemu, solidarnost...

"Ite et inflammate omnes!" Pozvani smo da u tim mislima slavimo Uskrs, dan nade i optimizma. Uskrsli Krist ostaje naša nada, naš mir, on je i zalog naše radosti. Zato nas ništa ne može smesti da i ove godine u nama i oko nas ne odjekne uskrsni aleluja.

SVIMA, dragi naši prijatelji, sretan i blagoslovjen USKRS!

*Vaš u Kristu odani
p. Ivan Koprek, SJ
provincijal*

Isusov put je prohodan (Smiluj se sebi i traži Boga!)

p. Nikola Stanković, SJ

Gotovo svaki dan izgovaramo ili slušamo riječ "vjera", a kada nas upitaju što pri tome mislimo, nademo se u neprilici. Što smo nesigurniji u odgovoru i razgovoru, tim češće, jače i žešće ponavljamo svoje tvrdnje: bilo u prilog vjeri, bilo, pak, protiv nje. Naime, neki se iskazuju posve sigurnima u svojoj vjeri, a drugi pak ne vjeruju ni u što doli u ono što vide.

No, prije važnih osobnih odluka potrebno je promotriti neke činjenice, pa i načine na koje smo do sada postupali. Valja priznati da vjera i znanje nisu isto: vjera je vjera, a znanje je znanje. Međutim, da nema vjere i povjerenja u zbilju, znanje se nikada ne bi proširilo. Svaki istraživač vjeruje da je moguće spoznati nešto više od onoga što je do sada znao; da već sve znade, ne bi ni istraživao. Tako se može reći da znanje, u neku ruku, živi od vjere. Iako to nije odmah ona religiozna vjera, ona ipak može dospjeti dale negoli trenutačno naše znanje. Na djelu je povjerenje u zbilju da nas ona neće iznevjeriti. Nijeapsurdna i prokleta ili tako "podla" da bi nas svojom nepostojanošću i prevrtljivošću posve zbumila tako da ne bi više vrijedio nikakav zakon ni smislenost.

Uza svu raznolikost pojava mi se još uvijek nadamo da se one mogu dovesti u određen sklad. Uz tu misao ustrajavamo i onda kada nam se čini da je to nemoguće i kada nam izgleda da su nam svi brodovi potonuli, sve letjelice ostale bez krila, a da nam je i samo uzletište posve razrovano. Čak, kada nam se čini da nam preostade jedino onaj put što vodi mrklo pod zemlju, nešto se u nama buni i opire takvoj mogućnosti koja bi za nas značila posvemašnju nemoguć-

nost. Je li zaista naša posljednja mogućnost nemogućnost svih mogućnosti? Pred tim pitanjem se nade svatko i na svim stupnjevima ljudske spoznaje: od obična iskusnika do najvećega znanstvenika i umnika.

Ipak, dok ičega ima, nada ne gubi svoje uporište. Ne suzuje svoj obzor na ono što nedostaje i čega nema. Ona se isčuđava nad onim čega ima. Zajedno s vjerom divi

se, ne samo proljetnim pozdravima prirode, nego svemu što ustrajava u postojanju i djelovanju.

Dakle, iako nam se ponekad čini da nam se sve uzima i oduzima, nikako ne valja zaboraviti na sve ono što smo nezasluženo dobili: od vlastita bića do svega ostatoga. Vrijeme bi bilo okaniti se kuknjave i sablažnjavanja, a svoju pozornost okrenuti divljenju i čuđenju, ne samo proljetnome cvijeću, nego i dobroti plemenitih ljudi.

Ne moramo ih uvoziti iz drugih zemalja. Bilo ih je i ima ih i kod nas. Ima onih što ne-sebično pomažu drugima te tako objavljaju smisao i ljubav. Takvi ljudi obnavljaju porušeni svijet i u njemu pale zaboravljene svjetiljke. Oni svjedoče da naš svijet nije samo

prigoda za propadanje i rušenje, nego za izgradnju i život u ljubavi i razumijevanju.

Stoga, dok ima ljudi koji uspijevaju nadvladati svoju komotnost i sebičnost zato jer im je stalo do drugih ljudi, neće umrijeti nuda u ovome svijetu. Dok ima ljudi koji se žrtvuju za druge, neće se zaboraviti put prema Bogu od kojega je sve i poteklo.

Dok ima takvih ljudi, put prema nebu neće biti zaboravljen. Takvi će ga držati otvorenim i prohodnim jer oni neprestano njime idu. Ovozemaljski se korov na njemu neće moći nesmetano sjemeniti.

Za kršćane vrijedi ovo: svojim životom, mukom i uskrsnućem Isus je probio zapušteni put, a mi se moramo brinuti o njemu. Ne smijemo dopustiti da zaraste. Put se drži prohodnim tako da se njime hoda. Što se češće i više njime ide, bit će prepoznatljiviji.

Ako kršćani budu tako činili, smjet će svakim danom moliti onu Isusovu molitvu nade. Smjet će Boga zvati Ocem. On je, doduše, na nebu, ali mu zemlja uopće nije daleko, jer nebo je tamo gdje je on. On je, pak, tamo gdje ga ljudi poštuju i vape za njegovim kraljevstvom vršeći njegovu svetu volju.

Takvi se ljudi nadaju da će im Bog dati sve što je potrebno da žive vječni *dan*. Za to nije potreban samo naš kruh svagdanji. Uz njega nam napose treba pomirenja i oproštenje. Svesni svojih slabosti kršćani mole za snagu uskrsnika koji mogu odolijevati svim napastima te se nadaju da će ih Bog izbaviti od onoga, naizgled, nepobjediva zla, koje želi zatvoriti svaki put što vodi u život.

Zato, najprije se valja smilovati sebi i tražiti Boga pa čemo tako istodobno i drugima biti od najveće koristi. Iskazat ćemo im najveću ljubav upravo pokazujući im da je Isusov put prohodan. Ipak, u tome poslu, sve do kraja puta, do konačna Usksra, radost od napora nije odvojiva. Tko se ne sablazni, spasit će se. Takvu će, pravom vjerniku i kršćaninu, Isusov put biti uvijek prohodan. **P**

Sveti Ignacije Lojolski – čovjek i karizma

p. Franjo Pšeničnjak, SJ

Što uz ovogodišnji jubilej sv. Ignacija istaknuti? Ignacijev osobni duhovni put obraćenja, njegove duhovne vježbe, osnivanje Družbe Isusove, novost u shvaćanju redovničkoga apostolskog života, Ignacija kao čovjeka Crkve?

Pokušat će u deset točaka obuhvatiti ono što zapravo i nije moguće obuhvatiti: osobu sveca, djelo koje je zasnovao, a to je Družba Isusova, i karizmu koja je od Boga dana ne samo za njega, nego i za Crkvu.

Krajem ožujka 2006. baskijska organizacija ETA, borac za samostalnost Baskije, odlučila je prekinuti oružanu borbu u postizavanju slobode. Domovina svetoga Ignacija, Baskija, u naše vrijeme već dulje privlači pozornost svijeta. Taj maleni narod zadivljuje svješću o samobitnosti i nastojanjem da opstane uz ostale "velike". Baskijski je narod i u novije vrijeme Družbi Isusovoj darovao vrhovnoga poglavara Pedra Arrupea koji je njom upravljao u vremenu nakon Drugoga vatikanskog sabora.

Ako početak novoga vijeka računamo s godinom otkrića Amerike 1492., onda je Ignacije proživio samo jednu godinu u srednjem vijeku: rođen je, naime, 1491. godine. Bio je suvremenik novoga povezivanja svijeta: otkrićem Amerike počinje i osvajanje novih zemalja, seoba mnogih ljudi u prekomorske zemlje, razvoj trgovine. Otkrivaju se novi, do tada nepoznati narodi. Za kršćanstvo, koje osjeća misijski zadatak, zahtjev za evangelizaciju opet se

budi i poprima nove poticaje i kvalitete.

No Ignacije je svoju mladost, sve do svoje 30. godine, proživio daleko od zbivanja koja su potresala Europu i svijet: daleko od ugovora između kraljeva, od tjeskoba novoga cara Karla III., od osvajanja Meksika, od Magellanova (+1521.) putovanja oko svijeta, od novoga pape Hadrijana, od knjiga Erazmovih i Tome Mora, od velikoga Lutherova razdora. U tih trideset godina zbiva se najprije drama u njemu samome, a potom će se snagom posebne karizme Ignacije okrenuti k drugima.

Bio je trinaesto dijete u obitelji. Majke nije zapamtio. Mladost mu je bila uvjetovana plemičkim podrijetlom zahvaljujući kojemu je mnogo godina proveo na plemičkim i kraljevskim dvorovima. Tu je naučio raskošno živjeti, ali i lijepo se oppodjeti s ljudima, što ga je uvijek krasilo. Bliske su mu bile viteške vještine i igre pa se u njemu razvila i težnja da pobijeđuje, da postane slavan. Ignacije je bio kršćanin, no nije u njemu sve bilo pokršteno. Za karnevala 1515. g. počinio je neke nepodopštine u Azpeitiji sa svojim starijim bratom: završio je pred sucem, ali i vješto izmakao osudi, čime se još i hvalio. Na sudu su ga opisali kao otmjena mlada čovjeka, s plaštem

S.IGNATIUS LOYOLA. AVTHOR. FVNDATOR. ET PRIMVS
Generalis Prospicetus Societatis IESU: genus ab an. 1540. Sept. 27.
al. 1556. Ind. 32. facie recte. Objet Romae etiam juxta m. 1558.
Necopiam. Vnde fecit et excudit. Omnes Gratias et Trinitate. Perpetua.

i mačem, duge plave kose. Ignacije i njegov brat bili su optuženi "zbog noćnih izgreda, težih krivičnih djela, s umišljajem i podmuklo". Prvi Ignacijski životopisac, Ribadeleyra, to ovako tumači: "Iñigo bijaše tada osobito odan kocki, ženama, dvobojima i oružju." Na početku svoje "Autobiografije" sam Ignacije priznaje da je "do svoje 26. godine bio sav u ispraznostima svijeta. Vježbe s oružjem bile su mu glavna zabava, u velikoj i taštoj želji da stekne slavu" (br. 1). Strastveno je čitao viteške romane; bio je hrabar, volio je eleganciju, dobro se znao pogostiti; tašt, drzak, svadljivac s obzirom na čast, odlučan, svjestan da će uspjeti u onome što nakani. No s obzirom na vjeru, nije pravio pravih odluka. Bio je osrednji ili slab kršćanin.

Neočekivan zaokret zbio se 20. svibnja 1521. godine. Ignacije je organizirao obranu Pampelone protiv Francuza. Topovske tane, koje mu je moglo prekinuti nit života, smrskalo mu je slučajno samo koljeno. Time je bila slomljena i obrana Pampelone. Slijedi težak oporavak u Lojoli. U 30. godini konačno je vrijeme za refleksiju o životu! Našao se je u opasnosti da umre.

Mnogi ljudi, kada se nadu pred smrću, staju drukčije vrednovati sve što su činili i za čim su težili. Zašto čovjek živi? Koji mu je životni smisao? Vjerojatno se Ignaciju sav dotadašnji život učinio bezvrijednim. Oporavljajući se mnogo je čitao. Uz to je "stao razmišljati" (br. 6). "Kako bi bilo da ja uradiš ono što je uradio sv. Franjo i ono što je uradio sv. Dominik?" (br. 7). Kakvih li misli! Nikada do tada nije mu to dolazio na pamet. Iz takvih novih misli počelo se nešto radati. Bit će to dug put. Kao rezultat svega razmišljanja rodila se rečenica u knjižici "Duhovnih vježba", rečenica suha, naizgled apstraktna, no puna vjerskoga soka, ako se zna u kakvu je ozračju nastala: "Čovjek je stvoren da Gospodina Boga svoga hvali, da ga štuje, da mu služi i da tako spasi svoju dušu, a ostale stvari na zemlji stvorene su radi čovjeka..." (DVj 23). Toj rečenici daje naslov "Načelo i temelj". Redovito ljudi prvenstvo daju "ostalim stvarima". U tome razdoblju Ignacije je znao sate i sate promatrati nebo i zvijezde. Pitao se što će činiti u budućnosti. Pomišljao je povući se od svijeta i postati kartuzijanac. Dolazila mu je i misao da pode u svetu zemlju, gdje

je Isus živio. Obraćenički zanos postao je sumnjičiv njegovima. Brat ga je prijateljski htio vratiti u stvarnost. Obraćenici uvijek djeluju kao fanatici, kao ljudaci. Treba ih urazumiti jer će inače stvarati gluposti i probleme. Tako ih obično procjenjujemo mi koji smo ostali prizemni u svakidašnjici, daleko od svjetla Božjega, nesposobni da budemo poučeni od Duha, nespokojni u svojim zemaljskim prohtjevima. Govoriti ozbiljno o Bogu i danas kao da ne spada u zbiljski život. Promijeniti život, obratiti se, nije nikada bilo nimalo jednostavno. Patka će govoriti orlu: ostani u dvorištu, nemoj letjeti visoko. Ignacije otada više neće izgubiti osjećaj za Božje. Trajno će ponavljati moto: Sve na veću slavu Božju! I posljednja riječ na smrti će mu biti: O Bože!

Zanos koji je u Ignaciju nastao pri obraćenju vodio ga je prema drugima: da i oni nađu smisao života u Bogu. Svoja je duhovna iskustva sastavio u knjižici "Duhovnih vježba". U Barceloni je okupio još tri osobe oko sebe, htio im je pomoći da obnove život i postanu "trube Kristove". Inkvizicija mu je zabranila poučavati u vjeri dok ne bude obavio potreban studij. Do tada nije pomisljao na školovanje, no sada je bio dovoljno motiviran da se i na to dadne kako bi mogao pomagati drugima. Školovanje je počeo u Španjolskoj, a nastavio u Parizu. U međuvremenu je hodočastio u Jeruzalem: nije mogao odoljeti želji da se kreće istim prostorom kojim je hodao Krist Gospodin.

U Kolegiju sv. Barbare u Parizu našla su se tri buduća sveca: Ignacije, Franjo Ksavverski i Petar Faber. Oni su uz nekolicinu drugih tvorili najprije neformalnu skupinu prijatelja. Svakomu je od njih pojedinačno Ignacije davao duhovne vježbe, odnosno pomogao im da produ kroz iskustvo slično onomu što ga je sam doživio dok se oporavljao u Lojoli. Svi su poželjeli zajedno putovati u Jeruzalem i pomagati dušama. Dana 15. kolovoza 1534. na Montmartreu u Parizu položili su njih šestorica zavjet siromaštva i čistoće te obećali hodočastiti u Jeruzalem ako bude moguće; ako pak to ne bi bilo ostvarivo, ponudit će se Svetom Ocu. Godine 1537. bili su zaredeni za svećenike, okupili su se u Veneciji i čekali da krenu u Svetu zemlju. No rat s Turskom priječio je takva hodočašća.

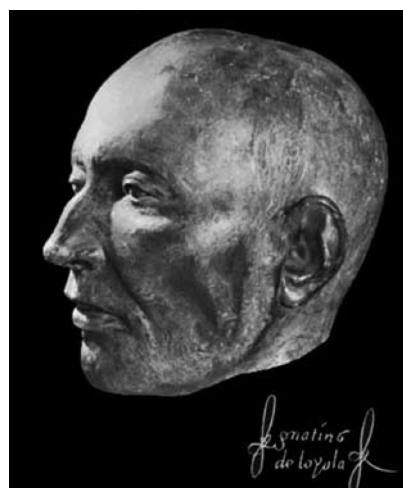
Stoga su pošli u Rim i stavili se na raspolaganje Papi, koji je Kristov namjesnik, neka ih on šalje onamo gdje budu veće potrebe. Tako je zajednica rasla i dozrijevala u razumijevanju samih sebe. Kada su se pitali kojim će se imenom nazvati, dolazilo je kao mogućnost samo ime Isusovo, Družba Isusova. Svako drugo ime iščezava pred Imenom koje je Ignacije dao Družbi, u kojemu je jednom zauvijek definiran i njezin duh. Papa Pavao III. odobrio je Družbu 27. rujna 1540., a sljedeće godine Ignacije je izabran za prvoga poglavara, generala Reda. Ignacije se potrudio da od Pape dobije posebno odobrenje i duhovnih vježba, što je Papa učinio 1548.

Nakon papinskoga odobrenja Družba je osnivala brojne kolegije (srednje, pa i višoke škole) po različitim europskim zemljama. Oci Laynez i Salmeron sudjelovali su na Tridentskomu crkvenom saboru. Petar Faber vodio je u Njemačkoj niz duhovnih vježba, osobito za svećenike, što je bilo od velike koristi jer se Crkva morala duhovno obnavljati, reformirati. Franjo Ksaverski je s nekim drugovima pošao na Istok, u Indiju i Japan. Osobito se u Japanu kršćanstvo prvi put sustavno naviještalo, uz traženje prikladnih metoda. Franjo je kanio poći i u Kinu, najveću zemlju Istoka, no umro je u 46. godini 1552. na otočiću Sancianu pred tom željenom zemljom.

Tako se u Družbi još za Ignacijeva života pokazalo ono nadahnuće koje je najprije obuzelo Ignacija sama, a onda i najbližu skupinu studenata, svećenika. Danas to zovemo nadahnućem utemeljitelja ili karizmom Reda. Sada, sažimljivi, utvrđujemo neke etape: a) zaborav na Boga u Ignacijevoj mladosti, b) potom susret s Bogom dok je Ignacije gledao smrti u oči i počeo drukčije vrednovati život, c) slijedilo je snažno "zračenje" koje je Ignacije širio oko sebe i djelovao na ljude, d) nakon prvih skupina koje su se raspale, oko Ignacija se oblikovala trajna zajednica, preobražena duhovnim vježbama, koja je poprimila jasne institucionalne crte, e) predanje u posluh Papi, da ih on šalje po svijetu, po Crkvi. Mnogo se poteškoća pokazivalo u praksi pri osnivanju raznih djela jer za Ignacijeva života nisu

bile proglašene Konstitucije Reda. Ignacije ih je sastavio, unio sve primjedbe svojih sudrugova, ali je htio da to djelo dovrši Družba, što se i dogodilo na Prvoj skupštini Reda 1558. kada je bio biran Ignacijev nasljednik.

Isusovački povjesničar André Ravier u djelu "Ignacije Lojolski osniva Družbu Isusovu" (koje kanimo ove godine tiskati) opisuje sve poteškoće u počecima novoga Reda. Izgledalo je da to neće moći funkcionirati, bilo je previše neodređenosti i neslaganja. "Nadasve je značajno baš to da se, usprkos svim poteškoćama, životna snaga Družbe Isusove utvrđivala čudesnim dinamizmom. Treba reći još više: upravo su poteškoće otkrivale i poticale tu životnu snagu. Dok su iskrasavali administrativni, ustrojstveni problemi i to često vrlo oštiri, obavljao se apostolski, revan, velikodušan rad. Katkada u punu svjetlu svjetske pozornice, a katkada, možda još češće, u poniznosti, tišini uobičajenih služba, dragih Ignacijskih srcu: bolnice, zatvori, školski razredi u kolegijima, pomoć siromasima, propovijedi i pouke u katekizmu, isповijedi, duhovne vježbe. Sigurno su među tim apostolskim radnicima, misionarima različitih temperamenata, milosti i duhovni darovi bili veliki, ali ih je ujedinjavalo nešto zajedničko, a da ih nije ukalupljivalo u isti oblik: to je neki poseban način 'biti s Kristom' i 'pomagati ljudima'." IP

Smrt i proslava sv. Franje Ksaverskoga

p. Anto Lozuk, SJ

Oko 150 km jugozapadno od Hongkonga, desetak kilometara od kineske obale, nalazi se otočić Shangchwan. Portugalskim trgovcima-krijumčarima 16. st. služio je kao idealno mjesto za trgovinu s kineskim partnerima pa su mu dali portugalsko ime Samchoao. Zaslugom isusovaca ime otočića dobilo je i svoj latinski oblik – Sancianum. Mi ga u Hrvatskoj jednostavno nazivamo Sancian. Ovaj otočić danas je za kršćane sveto mjesto. Tu je, naime, posljednje mjesece svoga života proveo sv. Franjo Ksaverski i tu je svoju dušu predao Bogu.

Franjo je došao na ovaj otočić s nadom da će pronaći nekakav način da uđe u Kinu. Ulaz u ovo veliko carstvo u to vrijeme bio je strogo zabranjen svim strancima. Mogućnost da uđe u sklop jedne veleposlaničke misije propala je. Portugalski moćnik, dom Alvaro da Ataide da Gama (mali sin velikog

ga oca Vasca), zbog zavisti je spriječio veleposlaničku misiju. Franju je prema Kini vodio dvostruki motiv: želio je osvojiti Kinu za Krista, a želio je i nešto učiniti za bijedne zatvorenike, Portugalce, kojih je velik broj trunuo u kantonskim tamnicama. Ekipu, s kojom je krenuo u osvajanje Kine, činili su pokršteni Kinez Antun, koji je trebao biti tumač, ali je svoj materinji jezik zaboravio, Juan Fernandez, za jezike nadaren, ali vrlo plašljiv isusovački skolastik, i malabarski kršćanin Kristofor.

Stigli su još u rujnu 1552. Franjo je neprestano tražio lađu, čamac ili bar neku splav, molio kineske trgovce, ali, osim polovičnih obećanja i lukavih isprika, nije dobivao ništa. Prolazio je tjedan za tjednom, a on i njegova mala ekipa su još uviјek nemoćno sjedili na otoku i čeznutljivo gledali prema ne baš dalekoj kineskoj obali. Prošao je i listopad, prošla je i polovica studenoga. Postalo je vrlo hladno.

Kroničar dalnjih događanja jest Kinez Antun: "Svakoga dana i svakoga sata u danu blaženi Otac je s velikom željom i tjeskobnim iščekivanjem gledao hoće li doći kineski trgovac koji ga je, prema dogovoru, trebao odvesti u Kanton. Ali je naš Gospodin odredio drukčije, odlučivši ga u to vrijeme nagraditi za sve goleme napore i patnje koje je podnio njemu za ljubav i u njegovoj službi... Pošto je odslužio misu za čovjeka koji je nedavno umro na otoku, on se 21. studenoga razbolio... Groznica je postajala sve jača uzrokujući mu velike muke. Podnosio ih je vrlo strpljivo, bez i najmanjega mrmljanja ili vapaja za olakanjem... S očima uzdignutim prema nebū i vrlo radosna izraza lica vodio je duge i glasne razgovore s našim Gospodinom na različitim jezicima koje je poznavao. Čuo sam ga kako nekoliko puta ponavlja riječi: 'Jesu, fili David, miserere mei; tu autem meo-

rum peccatorum miserere!" Tako je ostao do ponedjeljka 28. studenog, koji je bio osmi dan njegove bolesti. Toga dana izgubio je posve moć govora te je tri dana, do četvrtka u podne, neprekidno bio tih. Tijekom toga vremena nikoga nije prepoznavao niti je što jeo. U četvrtak u podne ponovno je došao k sebi, ali je govorio samo da bi zazivao blagoslovljeno Trojstvo, Oca, Sina i Duha Svetoga, što je uvijek predstavljalo jednu od njegovih najnježnijih pobožnosti. Ponovno sam ga čuo kako izgovara riječi: 'Isuse, Sine Davidov, smiluj mi se!' I uzvikivao bi uvijek nanovo: 'O Djevice, Majko Božja, sjeti me se!' Neprestano su mu na usnama bile ove i slične riječi sve do noći od petka prema suboti. Tada sam vidio da umire pa sam mu u ruke stavio zapaljenu svijeću. Predao je svoju dušu svome Stvoritelju i Gospodinu s velikim mirom i spokojem, s Isusovim imenom na usnama." Bilo je to u subotu 3. prosinca 1552. u dva sata u noći. Franjo je tada imao nešto više od četrdeset i šest godina. Umro je bez sakramenata za umiru-

će, bez ijednoga subrata uza se, kao njegov Gospodin i Učitelj, u siromaštvu križa, liшен svake ljudske utjehe.

Antun nastavlja svoj izvještaj: "U smrti je blagoslovljeni Otac izgledao tako lijepo da bi netko mogao pomisliti da je živ... Bilo je vrlo hladno... Iskopavši dubok grob položili smo lijes u njega i htjeli ga prekriti zemljom. Onda je jedan od prisutnih predložio da lijes napunimo krečom. Kreč će izjesti tkivo i ostat će gole kosti pa će ga biti lakše prebaciti u Indiju, ako to bude netko htio. Taj prijedlog nam se učinio dobar pa smo izvadili lijes, donijeli četiri vreće kreča, dvije smo istresli ispod, a dvije iznad tijela. Onda smo ponovno prikovali poklopac te ga stavili u grob... Tako smo ga puni gorke tuge pokopali u nedjelju popodne, 4. prosinca, dan poslije njegove smrti." Na pokopu su bila prisutna samo četiri čovjeka: Antun, neimenovan Portugalac i dva mješanca-roba.

Posmrtni ostaci nakon četiri mjeseca prebačeni su u Malaccu, gdje su, uz vrlo

Dvorac Javier u Španjolskoj

svečano pogrebno slavlje i prisutnost golema mnoštva vjernika, pohranjeni u tamnošnjoj crkvi Naše Gospe (koja postoji i danas). Nešto više od godinu dana nakon Franjine smrti njegov veliki prijatelj, trgovac Diogo Pereira, i isusovac Juan Beira kradu ga iz ove, za Franjino podugačko tijelo, pretjesne grobnice te ga potajno prebacuju u Gou. Goa nikada nije doživjela slavlja kao prigodom dočeka posmrtnih ostataka Franje Ksaverskoga. Zvona sa svih crkava zvonila su kao za doček kralja. Sve živo je izišlo na ulice i pratilo povorku koja je prenosila Franjino tijelo. Tijekom četiri dana bez prekida mnoštvo se tiskalo da poljubi u crkvi izložena stopala, koja su toliko putovala da pronose darove milosrdne ljubavi, ulicama, zatvorima, bolnicama, preko užarena pijeska Cape Comorina, po dražešno opasnim indonezijskim otocima, cestama i stranputnicama Japana. Oci franjevcii, umjesto rekвиijema, slavili su mire radosti i zahvale.

Na zahtjev vicekralja lijes je otvoren i liječnik je pregledao Franjino tijelo. Evo njegova izvještaja: "Ja, doktor Cosmas Saraiva, liječnik gospodina vicekralja... svojim prstima sam opipao i pritiskao sve dije-love tijela, posebno trbušni dio. Ustanovio sam da su unutarnji organi u svom prirodnom položaju... Udovi i drugi dijelovi tijela bili su čitavi, obućeni u meso. Budući da je otac Franjo mrtav već oko godinu i pol dana, prema zakonima medicine, takvima se nisu mogli očuvati nikakvim prirodnim ni umjetnim sredstvom. Tvrdim pod prise-gom da je istina sve što sam gore napisao. Dr. Cosmas Saraiva." Neovisno o vicekralju biskup Goe također je zahtijevao da njegov liječnik, Ambrosio Rebero, pregleda svečivo tijelo. Evo njegova svjedočanstva:

"Dodirivao sam i mi-jesio tkivo praktički čitavog tijela svojim vlastitim rukama i svjedočim da je nedirnuto, pokriveno prirodnom kožom, elastično, ni na koji način isušeno. Tu

nema ni najmanjeg traga
truljenju..."

Ovi liječnici načinili su svoje provjere sredinom 1554. Stotinu četrdeset godina kasnije, g. 1694., francuski isusovac, p. Joseph Simon Bayard, bio je nazočan otvaranju lijesa sv. Franje Ksaverskoga pa opisuje što je tada vidio i doživio: "Svečeva kosa je crna i ponešto kovrčava. Čelo je široko i visoko, a dvije prilično široke pruge nježne purpurne boje protežu se do polovice čela, kao što se često vidi u nadarenih osoba koje se puno koncentriraju. Oči su crne, žive i blage, s tako prožimajućim pogledom da se čini kao da je živ i da diše. Usne su mu svijetlocrvene, a brada gusta. Obrazi su mu vrlo delikatne svijetlocrvene boje. Jezik je potpuno pokretan, crven i vlažan, a donja vilica lijepo oblikovana. Jednom riječju, tijelo u svemu izgleda kao tijelo živa čovjeka... To je tako zadivljujuće da se

Mynheer Vandryers, opunomoćenik nizozemske istočnoindijske kompanije, kada ga je video, smješta obratio na katoličku vjeru. Bio sam prisutan kada se to dogodilo."

Samo četrnaest godina kasnije počeli su se primjećivati znakovi potamnjena i sušenja. Godine 1932. dopušteno je da se relikvije fotografiraju. Tijelo je još uvijek bilo izvanredno dobro očuvano, ali je potamnjelo, smanjilo se i više nije bilo elastično. No, činjenica da su se ostaci umanjili, postali kruti i potamnjeli ne isključuje mogućnost da su stoljeće i pol bili čude-

Crkva Bom Jesus u Goi

sno uščuvani. Ako jedno čudo ne traje vječno, ne znači da tu nikada nije bilo čuda. Tijela mnogih svetaca očitovala su dugo vremena nakon smrti iste kvalitete kao i tijelo sv. Franje, npr. sv. Izidor Madridski, sv. Jakov Markijski, sv. Luj Bertrand, sv. Terezija od Isusa, sv. Marija Magdalena de Pazzi, ali su se u svim slučajevima nakon nekoga vremena sasušila.

Franju Ksaverskoga beatificirao je papa Pavao V. 25. listopada 1619., a kanonizirao pa-

pa Grgur XV. 12. ožujka

1622. u sjajnu društvo Filipa Nerija, Ignacija Lojolskoga, Terezije od Isusa i Izidora Madridskoga. Papa Benedikt XIV. postavio ga je za zaštitnika Indije i čitava Istoka. Tamo ga sada štuju čak i hindusi, muslimani i budisti, gotovo kao jednoga iz obitelji. Kasnije će biti proglašen i zaštitnikom svih stranih misija Katoličke crkve. IP

Bl. Petar Faber

(13. travnja 1506. – 1. kolovoza 1546.)

p. Vatroslav Halambek, SJ

Rođen u Villaretu u Savoiji; u 12. godini polaže zavjet čistoće; od 1525. na studijima u Parizu. Od 1526. "cimer" sa sv. Franjom Ksaverskim i sv. Ignacijem. Kao prvi priključio se skupini Ignacijskih drugova 1531. te kao jedini svećenik slavio na Montmartreju u kapeli mučenika sv. misu pod kojom je sa sv. Ignacijem skupina (njih 6) položila zavjete i time udarila temelje budućoj Družbi Isusovoj. Tu su temelji kasnije Družbe Isusove.

Od 1537. Faber je u Italiji: u Rimu četiri semestra predaje teologiju na "La Sapienza", zatim u Parmi s Lainezom kao voditelj duhovnih vježba i propovjednik; od 1540. pratitelj papinoga legata u njemačkom parlamentu na više zasjedanja te kao duhovni savjetnik i u Nizozemskoj; 1541./42. u Španjolskoj;

1544./46. u Portugalu i Španjolskoj. Proputovao je svu katoličku Europu. Odriče se svjesno političkoga utjecaja da bi sve djelovanje duhovno usmjerio. U praksi i izvješćima zastupa blagost i obzir prema protestantima te potrebu unutarcrkvene obnove kojoj je naročito pridonio dajući duhovne vježbe svećenicima i vodećim ljudima iz laičkoga svijeta; 1543. pridobio je Petru Kaniziju za Družbu. Pozvan na Koncil u Trident, ali na povratku iz Španjolske u Rimu umire. Njegovo djelo "Memoriale" zapravo je duhovni dnevnik i svjedoči o njegovoj povezanosti s Bogom te o velikim milosnim darovima, pogotovo glede razlikovanja duhova. Na žalost, djelo je tiskano tek nakon 300 godina. Godine 1872. proglašen blaženim (Pio IX.). Spominje ga sv.

Zavjeti prvih drugova na Montmartreju

Franjo Saleški u svojem djelu o pobožnom životu ("Filotea". II. dio, 16. poglavje). Poznat je po blagosti, molitvi (znao je nalaziti Boga u svemu), pobožnosti prema presvetoj euharistiji, andelima i svecima. Sv. Petar Kanizije o njemu je napisao: "Imao je izvanredan dar za stvaranje prijateljstva. Nikad nisam susreo tako duboka teologa i čovjeka tako uočljive svetosti; sve su njegove riječi bile pune Boga."

Napisao je nekoliko instrukcija: "Monita de fide et moribus" (1541.), "De charitate fraterna" (1541./42.), "Instructio pro itinere" (1543.), "Monita circa confessiones" (1544.), "Pro privata alicuius reformatione" (1544.) Nakon "Duhovnih vježba" i "Konstitucija" njegov "Memoriale" najvrjedniji je dokument o duhovnosti prve Družbe.

Velik zaljubljenik u blaženoga Petra Fabera jest kanonik Fraçois Pochat-Baron koji je napisao njegov životopis (1931.) s podnaslovom "Prvi svećenik u Družbi Isusovoj". Autor prati blaženikov život po etapama, kako smo ga ukratko mi ovdje iznijeli. Na kraju opisuje njegovu smrt, kada se zbog bolesti morao zaustaviti u Rimu na putu u Trident da kao teolog sudjeluje na Koncilu. Navečer 31. srpnja 1546. posljednji se put ispovjedio. Sljedećega je dana htio prisustvovati svetoj misi da bi primio sv. pričest nakon što je primio sv. ulje. Pun pouzdanja, oko podneva, a bila je nedjelja, predao je svoju svetu dušu Bogu. Živio je 40 godina te tri i pol mjeseca.

Sveti je Ignacije sama sebe i sve druge tješio mišju da su zasigurno dobili još jednoga zagovornika u nebu. To je njegovo uvjerenje bilo toliko da u pismu što ga je uputio svim kućama u vezi sa smrću Petra Fabera ne propisuje nikakve molitve za pokojnika. Pokopan je u staroj crkvi Madona della Strada.

Spomenuti autor na kraju knjige u posebnome poglavlju daje svojevrstan duhovni portret blaženoga Petra Fabera. To je uglavnom općenita slika njegove duhovnosti, temeljena na njegovim spisima, točnije u "Memorijalu", što bismo mogli prevesti "Uspomene" ili možda "Zahvalne uspomene". Orisu njegova lika ponešto pridonose i izjave njegovih suvremenika.

Izvor svega dobra, Bog, koji je predodrio Petra Fabera da bude dobar radnik na zemlji i svetac u nebu, obilježio ga je nekim crtama još od djetinjstva, jednako kao i nekim sklonostima duše koje su ga imale pripraviti da bude izvrstan Božji suradnik kao svećenik, redovnik, misionar. Te su se označnice postupno jačale i razvijale u svim etapama njegova duhovnoga dozrijevanja.

Na liku bl. Petra otkrivamo ponajprije strah Božji, zatim gotovo andeosku čistoću te žarko apostolsko nadahnuće. Taj strah Božji, kao sinovski strah i strahopštovanje i kao početak mudrosti, nalazimo u Petra već u roditeljskoj kući, u školi, u mladenačkim napastima, u studentskim danima... kada nastoji ničim ne uvrijediti Boga: ni nepomišljenošću, ni osrednjošću, ni mlakošću.

Čistoću je zavjetovao, premda ne formalno, u dvanaestoj godini. Do osamnaestete se spominju neke manje-više svojevoljne nečednosti za koje se žestoko kaje, ali i

blagoslivlje Boga i zahvaljuje mu što ga je očuvao od zla i velikih grijeha. Da bi se očuvalo čistim, blaženik je primjerice bio vrlo suzdržan u jelu i pilu te gotovo bio uzor u obdržavanju onoga što nam je već poznato kao "pravila čednosti".

Apostolsko nadahnuće, tj. nutarnji poticaj nosio ga je da propovijeda svojim mlađim prijateljima u Villaretu, a kasnije svojim kolegama svjedoči više primjerom uljudnosti, ali i nastojanjem da neke izravno obrati slušajući ih i osvjetljavajući im putove Božje. Moglo bi se reći da je na njemu sve govorilo i da je sve otkrivalo njegov žar za naukom i za duhovnim i moralnim napretkom.

Nije, međutim, bio pošteđen unutarne tegobe u svemu tome nastojanju pa su ga salijetale skrupule, napasti, nemiri savjesti sve dotele da je bio sklon povući se u osamu i živjeti do kraja života samo od plodova zemlje. Dopuštajući te napasti i skrupule nesumnjivo je Bog htio pripraviti Petra na njegovo dušobričničko djelo, no neposredno ga je Providnost bacila u ruke poniznosti pred gigantom svetosti – njegovim učiteljem sv. Ignacijem.

Pošto je, da tako kažemo, "raščistio" sa svojom prošlošću životnom ispovijedu i našao mir duše, onaj blaženi mir koji nadlazi svaki razum, Petar je dopustio da ga u najžarčim duhovnim željama vodi mudri i iskusni sv. Igancije te se uvježbao da nikada ne upadne u neku mlakost. Upravo mu je u doba studija ta vježba pomogla da se utvrdi na putu savršenosti, naročito poniznošću i molitvom. Preispitavši dobro svoje zvanje i želju da se posveti apostolskom životu prema uzoru što ga nudi sv. Ignacije, Faber se pripravlja na svete redove. Tek nekoliko mjeseci prije ređenja obavio je velike duhovne vježbe pod Ignacijskim vodstvom. Ponirući duboko u smisao stvarnosti koje postaje dionikom da je, naime, svećenik drugi Krist, Faber se posve predaje Bogu, duhom i tijelom, dušom i srcem da s ljubavlju ispunji jedino Božju volju kao što je Krist ispunio Očevo volju. S tom je nakonom posvećivao adoracije sa zahvalnošću za sve što je Bog učinio čovječanstvu i da bi izmolio oproštenje svih grijeha i sve to s

Kristom, po Kristu i u Kristu. U tome je jedinstvu s Kristom molio i brevir. Njegove nam uspomene govore o tome kako je vršio svoju svećeničku službu. Nije ga združivilo s Bogom samo slavljenje euharistije ili moljenje brevirjara, nego je gotovo cijeli dan pretvorio u neprestanu molitvu. Uvijek i svuda njegov je Bog bio predmet njegovih misli i hvale. To se pogotovo i izrijekom ističe za vrijeme njegovih putovanja. Ljepota prirode, stvari i ljudi uznosili su ga prema Bogu. Sa skupova i sastanaka velikih ovoga svijeta i iz njihovih palača, piše životopisac, izlazio je jednako sabran kao i iz svetišta gdje je slavio euharistiji ili se molio. Časti kojima su ga htjeli okrunuti uopće ga nisu zanimale niti mu zanosile srce, nego je radije otišao služiti bolesnicima ili davati vjeronauki djeci. Naslut o svoj nutritini daje nam sam Faber u pismu P. Lainezu 30. kolovoza 1542.

"...Gospodin mi je dao posebno svjetlo i dubok doživljaj Božjih stvari, Majke Božje, anđela, svetaca i duša u čistilištu, o onome što se tiče mene samoga, o visinama i dubinama mojega nutarnjega života, o sredstvima da očuvam čistoću duše, da očistim svoje srce, da ga pročistim od svake ljudske naklonosti da bih primio i očuvaо Božje poticaje milosti moleći i vapijući za sve to i za druge milosti. Što se tiče bližnjega, moram vam reći da mi je Bog otkrio razloge, motive, sredstva, svjetlo da dobro upoznam ljudе i njihove potrebe u Isusu Kristu: da ih ljubim, podnosim strpljivo, supatim u njihovoj bijedi, da zahvaljujem Bogu za njih, da molim oproštenje i da ih ispričavam, da govorim u njihovu korist Bogu i svecima. U biti, magister Lainez, dragi moj brate, nikada neću moći, ne svojim djelom, nego ni svojom mišlju, duhom, zahvaliti na milostima koje mi je naš Gospodin udijelio i koje mi je još spremjan udijeliti tješći me u mojim mukama, ozdravljajući moje rane i slabosti, oprاشtajući mi sve moje dugove. Njemu slava, amen."

Ribadeneira je Fabera upoznao u Parizu i Rimu te za njega kaže: "Faber je uistinu čovjek vrijedan divljenja, proširio je svuda miomiris Družbe. U Belgiji, u Portugalu, u Španjolskoj cijenili su ga svi koji su s njim

došli u kontakt. Faber je bio čovjek velike pobožnosti, muž vjere, učen, obdaren razlikovanjem duhova, darom liječenja, uzor u uranjanje u molitvu i meditaciju... Iznad svega odan je poslušnosti, pun prezira prema samome sebe, zahvaćen žarom za veću Božju slavu i spasenje ljudi... sav preplavljen Božjim prosvjetljenjem." Ne čudimo se stoga daru da čini čudesa kada je s tolikom vjernošću živio svoje redovničko posvećenje po zavjetima, zaključuje životopisac pozivajući se na predaju prve Družbe što je prenosi Orlandini. O tome svjedoče i drugi vjerodostojni suvremenici.

Jednostavno možemo reći da je bl. Petar Faber bio duhovni voda i putujući apostol. Vidjeli smo ga kako iz pozadine djeluje u njemačkom parlamentu. A na pisanje svojih uspomena dao se ne samo iz zahvalnosti prema milostima koje je primio, nego da to koristi i onima koje vodi da bi i sami uočili Božje djelovanje u svojem životu.

Bitne označnice njegove duhovnosti mogli bismo ovako sažeti: 1. živjeti pod vodstvom Duha Svetoga, 2. živjeti sa svojim ograničenostima, 3. živjeti sukladno s temeljem i načelom Duhovnih vježba, 4. suživjeti se s dogadjajima iz evandelja. A njegovo duhovno iskustvo jest: sabranost, ulaženje u sebe, uzdignuće duše. Sve to usmjeruje i njegov apostolski žar i njegove molitve.

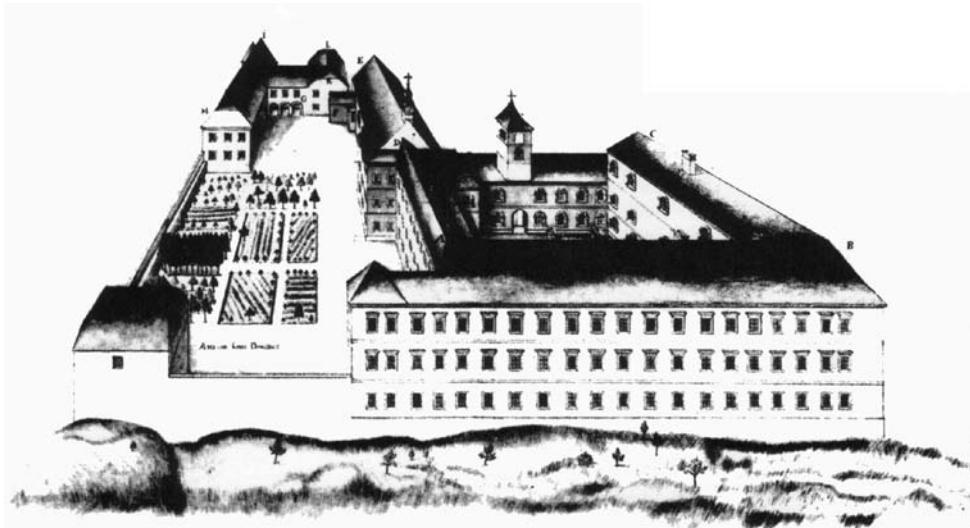
Nije slučajno da Faber nije predavao ni teologiju ni filozofiju. On nije sustavan da razvija velike stvari poput Layneza, nego je čovjek detalja. To što je predavao o Psalmima ništa ne umanjuje prethodnu tvrdnju. Odatile i njegov smisao za pojedine osobe u susretima i duhovnim vježbama. Ponovimo ono što je zapisao Gonçalvez da Câmara, da je, naime, sv. Ignacije rekao da među svim isusovcima nema togu koji bi bolje od Fabera razumio i davao duhovne vježbe. Ignacije je također često o njemu ustvrdio: "Petar čini da iz stijene provre voda." **IP**

Bilo je prije 400 godina

p. Ivan Macan, SJ

Uosvit 17. stoljeća, na rubu Europe, pritisnuta pogibeljima od osmanlijskih četa, bez ikakvih škola, općina kraljevskoga i slobodnog grada Zagreba na "gričkim goricama" odlučila je pozvati isusovce da u Zagrebu otvore svoj kolegij. Već su se 1602. godine izaslanici općine Miško Vernić i Ivan Krušelj, dok su boravili u Pragu, obratili austrijskome provincijalu Alfonsu Carillu, koji se upravo nalazio u Pragu, s molbom da se nekoliko isusovaca nastani u Zagrebu. Njihovu je molbu podupro ban grof Ivan Drašković. Nakon ispitivanja prilika i terena, dolazaka raznih izaslanika iz Beča, na blagdan svetih apostola Šimuna i Tadeja, 28. studenoga 1606., došli su u Zagreb p. Ivan Žanić i p. Petar Vragović. Privolom gradskoga župnika propovijedali su u crkvi sv. Marka, pohadali bolesnike, tješili umiruće, poučavali ljude u kršćanskome življenju, mirili zavadene, rješavali vjerske sumnje, isповijedali vjernički svijet. Stanovali su najprije u kući gradskoga suca Baltazara Vlahovića, a onda im je gradski senat dao na raspolaganje jednu trošnu napuštenu kuću. Uskoro im je za vođenje kućnih poslova došao časni brat Pedro Morales, Španjolac.

Premalena kuća u kojoj su stanovali nije mogla biti prikladna za osnivanje škole. Zato je p. Žanić počeo tražiti prikladno mjesto za gradilište budućega kolegija. Oko mu je palo na staru zgradu uz gradske zidove, vlasništvo nadvojvode Ferdinanda II., kašnijega cara i kralja. P. Žanić pohiti u Graz gdje se nadvojvoda nalazio i razložio mu svoju molbu da im daruje zgradu i porušeni samostan sv. Katarine uz nju. Nadvojvoda Ferdinand, inače prijatelj isusovaca, udovoljili njegovoj molbi i darova im svoju zgradu u trajni posjed. P. Žanić se odmah počeo brinuti kako da namakne finansijska sredstva za uređenje prostora za školu.

Uoči Duhova godine 1607., svršetkom svibnja, osvanuo je dan kada je svečanom misom u crkvi sv. Marka u čast Duhu Svetomu, koju je pjevao p. Žanić, a uz nazоčnost zagrebačkoga biskupa Bratulića, bosansko-ga biskupa Ergeljskoga, kanonika čazmanskoga kaptola, bana Draškovića, mnoštva velikaša, plemića i građana, započela na Griču isusovačka gimnazija dok su s gradskih zidina gruvali topovi, a na Markovu trgu velike puške.

Brzo se Hrvatskom pronio glas o osnutku i otvorenju gimnazije pa se u kratko

vrijeme javilo mnogo učenika, a i sam je ban Drašković upisao svoga sina Ivana u latinsku školu. Isusovci nisu svoje učenike poučavali samo latinskome i grčkom jeziku, oni su, prema svojoj prokušanoj metodi, dake spremali i za javne nastupe na pozornici. Mladi su glumci pjesmom slavili ljetoput i plodnost svoje domovine Hrvatske, običaje i vrline naroda i njegovo junaštvo.

Nažalost, utemeljitelj kolegija, p. Žanić, već je u kolovozu 1607. umro navršivši samo 49 godina. No briga za novoosnovani kolegij u Zagrebu nijejenjava. Dolazili su novi oci, što Hrvati, što Slovaci, što Austrijanci. Isusovačka rezidencija je već 1610. brojila 11 osoba. Oni su, doduše, mogli živjeti od svojih stalnih prihoda, ali su poglavari razmišljali kako da kolegiju osiguraju sigurnu budućnost. Isusovački su se svećenici marno brinuli za duhovno uzdizanje hrvatskoga puka i svećenstva koje je u to teško vrijeme turskih osvajanja bilo u jadnu stanju. Ujedno su radili oko vraćanja i obraćanja na katoličku vjeru protestanata i kalvinaca. Na Griču im je bila dodijeljena crkvica svete Marije u kojoj su revno ispovjedali i propovijedali.

Vrhovni poglavar reda, general Aquaviva, nije mogao službeno zagrebačkoj rezidenciji podijeliti naslov i prava kolegija dok se ne nađe zaklada koja bi bila trajno uporište za nesmetano djelovanje. Kada su hrvatski isusovci dobili prelaturu u Glogovici, koja nije donosila mnogo prihoda,

general Aquaviva je g. 1612. rezidenciji podijelio naslov kolegija. Dugo je Kolegij trpio oskudicu sve dok mu p. Ignacije Thonhausen, prije svojih svečanih zavjeta, nije darovao ptijsko vlastelinstvo koje je kasnije bilo prodano i od dobivena novca osnovana zaklada. Gimnazija je već 1615. brojila 400 daka što je za ondašnji maleni Zagreb bila velika stvar.

Obuka u gimnaziji vršila se prema redu koji je vrijedio u svim isusovačkim zavodima, a nosio je naslov *Ratio studiorum*. Time se je zagrebačka gimnazija uklopila u rang ostalih obrazovnih ustanova u Europi. Odgoj i obrazovanje mladeži u Kolegiju i gimnaziji, držeći se općih propisa Reda, bio je strog. Česta su bila otpuštanja daka zbog prekršaja koje danas ne bismo tako shvaćali. Iz gimnazije su mnogi đaci prihvaćali duhovna zvanja, bilo biskupijskih svećenika, bilo redovnika, bilo isusovaca. Broj daka je stalno rastao, a najveći zabilježeni broj je iz g. 1683. kada je gimnaziju polazilo više od 700 daka.

Kao što je poznato, gimnazija u Zagrebu, osnovana 1607., toliko je uznapredovala i brojem i naukom da je već 1653./54. otvoren i filozofski tečaj, koji je ipak tek 1662. službeno otvoren kao visokoškolski studij filozofije, filozofskoga trijenija (trogodišta). Bilo je to 6. studenoga 1662., "dan znamenit u povijesti visokoga školstva Hrvatske" (Vanino), kada je započela nova akademска godina koju je započelo 50 filozofa. Taj se

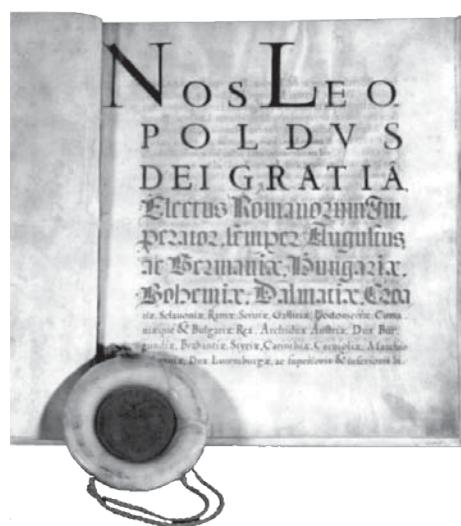

datum s pravom uzima kao početak visokoškolske nastave u Hrvatskoj. Taj je filozofski studij u Zagrebu, "čudnom srećom ili neobičnim slučajem dobio sva sveučilišna prava i povlastice od cara i kralja Leopolda I." (Vanino), dana 23. rujna 1669. Tim se pravom zbog nesretnih okolnosti Zagrebački kolegij nije nikada posve okoristio. Ipak, današnje Zagrebačko sveučilište u svojem grbu nosi brojku MDCLXIX (1669.). Time se to sveučilište ponosi kada svoju povijest počinje ovako: "Sveučilište u Zagrebu najstarije je sveučilište s neprekidnim djelovanjem u Hrvatskoj i među najstarijima je u Europi. Njegova povijest počinje 23. rujna 1669. kada su diplomom rimskoga cara i ugarsko-hrvatskoga kralja Leopolda I. priznati status i povlastice sveučilišne ustanove tadašnjoj Isusovačkoj akademiji u slobodnom kraljevskom gradu Zagrebu što je prihvaćeno na saboru Hrvatskoga kraljevstva 3. studenoga 1671. Stoga Sveučilište godinu 1669. uzima kao godinu svoga utemeljenja, a 3. studenoga kao Dan Sveučilišta. Od tada filozofski studij u Zagrebu, koji je počeo 1662. godine, djeluje i formalno-pravno kao *Neoacademia Zagrabiensis*, odnosno kao javnopravna visokoškolska ustanova."

Isusovci su na Griču sagradili baroknu crkvu svete Katarine. Gradnja je počela 1623., a posvećena je u rujnu 1631. Zatim se prišlo izgradnji Kolegija. Svečani blagoslov temeljnoga kamena bio je 20. lipnja 1641., a za stanovanje Kolegija je ureden g. 1644. Radost u novosagradienoj zgradi trajala je kratko jer je velik požar 30. ožujka 1645. "za samo tri sata uništio trud i muku od 40 godina". Čitav grad je bio veliko zgariste. Trebalo je pristupiti obnovi i Kolegija i crkve. Gradnja je bila dovršena 1655. da bi dvadesetak godina kasnije opet i Kolegij i crkva stradali u novome zagrebačkom požaru 1674. Za siromašne dake isusovci su se trudili sagraditi zgradu prozvanu "Sjemenište svetoga Josipa". Možda je osobito važno da upravo sada, kada se spominjemo 500. obljetnice rođenja svetoga Franje Ksaverskoga, istaknemo da su isusovci sagradili i crkvu u čast tome svecu. Potaknuo je to grof Nikola Erdödy, poznat po svojoj pobjedi nad Turcima kod Siska 1593. Bio

je velik štovatelj svetoga Franje Ksaverskoga pa je zaželio da se i u Zagrebu sagradi kapelica njemu u čast. Isusovci, kojima se obratio, odlučili su kapelicu sagraditi u dolini pod zagrebačkom gorom. Zalaganjem grofa Erdödyja kapelica je u kratko vrijeme bila sagrađena i uređena te ju je zagrebački biskup Petar Petretić blagoslovio 18. kolovoza 1658. Kapelica je ubrzo postala omiljeno svetište za građane Zagreba koji su se u njoj utjecali velikome misionaru i čudotvorcu, svetome Franji.

Sav je taj rad isusovaca u glavnome gradu Hrvatske naglo prekinut kada je g. 1773. isusovački red dokinut. Danas na zagrebačkome Gornjem gradu nema više isusovaca. O njihovu dolasku u grad svjedoče samo nekadašnje njihove zgrade, osobito barokna crkva svete Katarine koja svojom ljestpotom očarava (malo)brojne posjetitelje. Nekadašnji isusovački *Collegium Zagrabiense* čudnom je i nesretnom sudbinom izgubio i svoje ime, najprije prozaično kao "Muzejski prostor", a danas neshvatljivo kao "Klovićevi dvori". Možda bi upravo ova jubilejska godina bila prikladno vrijeme da se i pri tome ne odrekнемo svoje povijesti. IP

Diploma cara Leopolda I iz 1669. o osnivanju sveučilišta u Zagrebu

Razgovor s vlč. Zlatkom Korenom, rektorom i župnikom svetišta Majke Božje Bistričke

Razgovor vodio: Tvrko Barun, SJ

Vlč. Koren je rođen u Zagrebu gdje je završio osnovnu i srednju školu, potom je upisao Teološki fakultet i primljen u bogosloviju gdje je završio redovitu formaciju. Poslije svetoga dakonskog i svećeničkog redenja službovao je kao kapelan, tj. župni vikar u župi sv. Terezije Avilske u Bjelovaru, dvije godine u župi sv. Petra u Zagrebu u Vlaškoj ulici, dvije godine u župi Presvetoga Trojstva u Svetoj Nedelji. Nakon službe župnoga vikara u Svetoj Nedelji na upravu su mu povjerene dvije novoosnovane župe: župa Uzvišenja sv. križa, sa sjedištem u Kerestincu, i župa blaženoga Alojzija Stepinca za naselja Bestovije, Novaki i Rakitje. U navedenim župama proveo je tri godine. Tada je imenovan rektorm Hrvatskoga nacionalnog svetišta Majke Božje Bistričke i župnikom u Mariji Bistrici, gdje se i sada nalazi.

IP: Kada ste se prvi put susreli s isusovcima? Koji su Vaši dojmovi o njima i kakva je povijest suradnje s njima?

U životu sam imao više različitih susreta s isusovcima. Moj dragi župnik djetinjstva, prečasni Zvonimir Sekelj, koji je sada župnik župe sv. Blaža u Zagrebu, kao župnik na mojoj rodnoj župi sv. Nikole Tavelića u Kustošiji, redovito je u Korizmi i Došašcu pozivao mnoge svećenike: bilo dijecezanske, bilo redovničke. Jednako je tako redovito organizirao različite tribine za mlade, djecu, pa i za odrasle u kojima su sudjelovali, uz istaknute svećenike, i mnogobrojni svećenici isusovci. Nažalost, svima njima ne znam ime, ali se sjećam nekoliko susreta za mlade u Došašcu i Korizmi koje je održao pater Kušan.

Isusovci u Zagrebu nisu nepoznanica. Poznata je crkva Srca Isusova u Palmotićevoj ulici, koja nije samo župna crkva za središnji dio grada, nego je ona i nadžupna crkva u koju dolaze vjernici iz mnogih zagrebačkih i prigradskih župa. Mogu reći da su susreti s isusovcima u mojoj rodnoj župi i u Palmotićevoj bili ujedno i moji prvi susreti s isusovcima. Budući da nisam bio u dječačkome sjemeništu, nisam se tamo susretao s njima, za razliku od mojih kolega koji su tamo bili. Dakle, prvi susreti s isusovcima bili su oni u mojoj župi na susretima za mlade.

Kao drugo bih spomenuo susrete s isusovcima kao redovitim isповједnicima u bogosloviji; svaka dva do tri tjedna smo u bogosloviji imali priliku za isповјед kada je dolazio više svećenika, među kojima je bilo i svećenika redovnika, naravno i isusovaca. Kada sam kao župni vikar došao u zagrebačku župu svetoga Petra u Vlaškoj ulici, koja na svome području ima Dječačko sjemenište u Voćarskoj 106, a kojim su tada upravljali članovi Družbe Isusove, duboko me se dojmio susret s patrom Petrom Galaunerom koji nas je posjećivao svake nedjelje. On sada djeluje u Beogradu, a u Vlaškoj je nedjeljom redovito dolazio na misu u 7.30 koju je slavio u crkvi svetoga Petra, potom isповijedao do 12. Zatim bismo zajedno ručali i gledali "Mir i dobro". Kada p. Galauner nije mogao doći, došao bi pater Hang. S patrom Zoranom Vujićićem poslijepodne sam odlazio slaviti svete mise u Petrovoj bolnici u rodilištu i na onkologiji iznad Petrove bolnice; jednu bili misu služio ja, a drugu pater Zoran, dok je pod prvom isповijedao pater Zoran, a pod drugom ja.

Dakle, to su bili bliži kontakti s članovima Družbe Isusove.

Koliko sam puta sam bio na isповijedi u Palmotićevoj, ne bih znao izbrojiti, ali sam sigurno bio više puta tamo nego negdje drugdje.

Kada su mi bile povjerene dvije župe koje sam već u uvodu spomenuo, bio sam kako ponasan što su te župe imale tada jedinoga sjemeništarca upravo kod isusovaca, i to iz moje novoosnovane župe, a u osobi Tvrtka Baruna.

U jednome susretu s dragim i vrlo simpatičnim čovjekom, patrom Rubinićem, koji je rodom iz samoborskoga kraja, iz župe Marija Okićka, rekao sam kako bih volio što intenzivniju prisutnost isusovaca u već spomenutim novim župama. Nakon toga sam se malo raspitao te sam došao do patra Blaženka Nikolića, a pater Rubinić mi je pronašao p. Ivana Antunovića s kojim sam vrlo uspješno suradivao i koji mi je uvijek pomagao tijekom godina moga službovanja u toj župi. Uz njega je pomagao p. Marijan Bešlić, koji je kasnije preselio u Dubrovnik,

a nakon njega došao je p. Stipo Balatinac iz Osijeka, koji je još redovitije sudjelovao u životu tih dviju mlađih župa. Posebno mi je drago što on sudjeluje i danas.

Došavši u Hrvatsko nacionalno svetište u Mariju Bistrigu vrlo sam brzo otkrio kako su isusovci dobri, raspoloživi isповједnici te oni koji imaju takta s ljudima, što je od pre-sudna značenja. Svi mi znademo reći i lako je konstatirati kako nam isповједnici nedostaju, ali teško je dati pravi odgovor. Ono što me se prošle godine posebno dojnilo i zadijilo me, a što je tako prisutno svih godina u ovome svetištu, jest činjenica da isusovci vrlo rado i vrlo raspoloživo sudjeluju u službi sakramenta pomirenja. Broj isusovaca koji su prošle godine u našemu nacionalnom svetištu isповijedali napamet ne znam, ali su posve sigurno bili najbrojniji redovnici, najbrojniji isповједnici i prisutni upravo onda kada je bilo najpotrebnije. Još jedna posebna stvar koja mi čini veliko zadovoljstvo jest župa Marija Bistrica koja je bogata duhovnim zvanjima, velikim brojem redovnica koje su podrijetlom iz ove župe i koje su prisutne u različitim družbama te mnogobrojnim svećenicima. Jedan je od njih prošle godine, točnije 19. ožujka 2005., u zagrebačkoj prvostolnici, posvećen za biskupa te mu je dodijeljena služba pomoćnoga zagrebačkog biskupa. To je mons. Valentin Pozačić.

IP: Možete li nam nešto reći o povezanosti isusovaca s Nacionalnim svetištem Majke Božje Bistričke?

Koliko duboko u povijest seže povezanost isusovaca sa Svetištem, ne bih mogao točno reći. No sjećam se da je prošle godine ovdje bila skupina zrelijih/vremensnijih isusovaca koji su ovamo došli na hodoočašće. Tom su prilikom patri pripovijedali kako su već od mladomisničkih dana za vrijeme probacije svi koji su taj formacijski put obavljali u Zagrebu uvijek preko vikenda dolazili isповijedati u Mariju Bistrigu. Iz toga zaključujem da je povezanost između članova Družbe Isusove i našega Nacionalnog svetišta sigurno velika i nemjerljiva. Naime, to nisu kvadrati asfalta ili betonskih ploča; to

su situacije koje se ne daju ni izvagati ni izmjeriti, a da bi svetište bilo svetište, njihova je prisutnost bila ključna.

Patri isusovci su se prošle godine rado oda-zivali, i to na čelu s donedavnim provin-cijalom, patrom Macanom. Sam gospodin provin-cijal u dva je navrata došao ovdje is-povijedati, a p. Ivan Antunović dolazi red-o-vito po pozivu zajedno s p. Harjačem. No isusovci ovdje nisu prisutni samo u službi sakramenta pomirenja, već i u homiletskoj službi, službi navještanja. Dakle, prisutnost isusovaca u Hrvatskome nacionalnom marijanskom svetištu od goleme je važnosti i to upravo u segmentu navještaja i u služe-nju sakramentu pomirenja.

IP: Kako ste došli na ideju da se susret isusovaca u svibnju održi baš u Mariji Bistrici?

Ove godine na blagdan sv. Stjepana pohodio sam dragoga prijatelja i vrlog suradnika p. Stipu Balatinca, sada superiora kuće na Fratrovcu. Pošao sam mu čestitati imen-dan, a on mi je darovao "Ignacijev put".

Kada sam ga proučio, shvatio sam da je ovo godina velikih jubileja za isusovce. Ponu-kan svim navedenim, osjetio sam duboku obvezu, ali ne kao teret, već obvezu radosne zahvalnosti koja je proizašla iz više etapa mojega života u kojem su isusovci odigrali vrlo važnu ulogu. Tako sam razgovarao s p. Ivanom Antunovićem i predložio mu orga-nizaciju isusovačkoga hodočašća na Mariju Bistricu. Nit vodilja pritom mi je bila ideja da oni koji su prisutni u najbitnijemu segmentu u životu svetišta, u sakramentu pomirenja, budu ne samo u službi hodoča-snika, već da i sami budu hodočasnici.

P. Antunović mi je dao telefonski broj sa-dašnjega provincijala. Njemu sam se obra-tio i pisano i usmeno te smo na veliku i mo-ju i njegovu radost uspjeli sve dogovoriti, a on je o tome obavijestio članove Družbe Isusove. Osobno se posebno radujem tome, možemo reći, hodočašću isusovaca u naše nacionalno svetište jer, koliko mi je pozna-to, do sada nismo imali hodočašće takva tipa. Raduje me što u tome mogu objedi-niti suradnju koju sam ostvario s p. Iva-nom, p. Stipom, p. Marijanom, p. Blažom,

p. Antonom Tustonjićem i p. Jozom Batinićem u mojoj bivšoj župi i moj osobni put, previranja i traženja gdje su isusovci odigrali važnu ulogu.

Dakle, više je segmenata zahvalnosti prema isusovcima koje želim naglasiti; jedan je moj osobni život i osobni put, drugi je velika pomoć u formirajući meni najdražih župa, treći je prisutnost članova Družbe Isusove u našemu Nacionalnom svetištu i četvrti, kao kruna svega spomenutoga, jest činjenica da je naša bistrička župa, naš zagorski mili kraj u osobi jednoga člana Družbe Isusove dobio biskupa koji je rodom upravo iz bistričke župe, iz sela Selnica. To bi bile četiri točke prisutne u mojoj promišljanju i razlozi zbog kojih će ta proslava biti ovdje. Htio bih još naglasiti i to da sam kao bistrički župnik prvi put osjetio teret u pronalaženju tolika broja ispovjednika. Vjerujte, to nije nimalo jednostavno. Ljetos se ni zbog čega ovdje nisam toliko znojio kao zbog ispovjednika. Kada bih ugledao punu zgradu ljudi koji čekaju na ispovijed, kada bih osjetio određenu napetost koja već postoji u ljudima, koja se širi na ispovjednike, tada tisuću drugih, dobro organiziranih stvari dolazi u pitanje jer ako proštenje nije vezano uz oproštenje, smisao hodočašća se profanizira.

IP: Budući da dosta surađujete s isusovcima, može se reći da ste ih i pobliže upoznali. Kako sada gledate na njih?

Koliko su mi isusovci važni, a i dragi, može pokazati primjer našega prvog korizmenog župnog hodočašća koje smo ove godine organizirali, a u kojem smo između svih crkava u Dubrovniku, a kojih, hvala Bogu, ima dosta, posjetili upravo najdalju i s najtežim usponom. Radi se o isusovačkoj crkvi sv. Ignacija pored jezuitskih stuba gdje samo slavili svetu misu. Iz svoje zahvalnosti i povezanosti s isusovcima, iz zahvalnosti svetišta što imamo biskupa Bistričanca koji je isusovac, htio sam da taj dio našega hodočašća doživimo u isusovačkoj crkvi. Tamo nas je vrlo lijepo primio p. Marijan Bešlić i vrlo dojmljivo progovorio meni povjerenim vjernicima.

IP: Osim što ste rektor Svetišta i župnik, Vi ste i u Prezbiterskome vijeću zagrebačke nadbiskupije. Po Vašemu mišljenju, koliko isusovci mogu pomoći u pastoralu zagrebačke nadbiskupije?

U ovomu bih smišlu želio svratiti pozornost na grad Zagreb i zagrebačku okolicu te središta kao što su Bjelovar, Sisak, Karlovac, Samobor, Zaprešić, Zabok, Krapina. U velik broj župa zagrebačke nadbiskupije ugradili su se isusovci kroz misije, koje su

nekada možda bile intenzivnije nego što su danas, ali su i danas još uvijek jedan od oblika pokretanja župe. Upitno je je li to najbolji oblik, ali očito je da na župnoj razini trenutno još nemamo takva oblika, tj. sustava kao što su bile misije. Netko će reći da u današnje vrijeme postoje seminari, ali seminari ne pokreću ljudе na razini župe, nego na razini grada i šire okolice. Osim toga, kod svih se tih seminara uglavnom ne događa ono što bismo svi mi željeli: da župne zajednice, uz koje vezujem i neke liturgijske zajednice, postanu žarišta sakramentalnoga života. Ne znam hoće li naše vrijeme donijeti neki nov oblik misija, ali sam svjedok toga da su isusovci vrlo uspješno organizirali misije i da to još uvijek uspješno čine. U drugim su se redovima doduše profilirali neki ljudi u tome smislu, ali ne toliko snažno kao što su isusovci. To je moje skromno mišljenje.

Želio bih istaknuti važnost prostora za intelektualnu izgradnjу u pastoralu zagrebačke nadbiskupije koji popunjavaju Filozofsko-teološki institut i Filozofski fakultet Družbe Isusove jer su mnogi ljudi kroz taj studij u svojoj osobnoj vjeri očvrstnuli i porasli. Zatim je tu pastoral mlađih koji je uvijek u isusovačkim zajednicama, osobito u Palmi, bio snažno prisutan, gdje je sakrament potmirenja neizostavan čimbenik.

Isusovci su zadužili još neke župe u Zagrebu koje su danas velike i vrlo dobre župe, npr. župa Presvetoga Trojstva u Prečkom i Majke Božje Žalosne u Španskom. Tamo su isusovci stvorili temelj tim župama te je pitanje kako bi ta naselja danas izgledala da nije bilo spremnosti isusovaca u podizanju objekata u borbi za lokacije. Iz današnje perspektive može se reći da nije napravljeno ništa, ali u onim okvirima i u ono vrijeme to su bile vrlo rijetke crkve koje su se podizale, a u ova dva naselja su osnovane upravo pod vodstvom isusovaca. Isusovci su dakle započeli gradnju crkava i bili tamo prisutni u najteže vrijeme, zatim su ih prepuštili biskupiji.

Značajna je sigurno i njihova prisutnost u zaručničkim tečajevima. U tome smislu imam vrlo lijepo i plodno iskustvo s p. Jurjom Bosančićem s kojim sam započeo su-

radivati u župi sv. Petra kao promatrač, a kao inicijator u župi Kerestinec te smo tu suradnju nastavili ovdje u Mariji Bistrici. Znači: misije, pastoral u župama, duhovne obnove, duhovno štivo, "Glasnik Srca Isusova i Marijina" – za formaciju naših vjernika i za njihovu duhovnu izgradnjу sigurno imaju nemjerljivu važnost. Ono što nas posebno raduje jest da su brojni isusovci koji nisu bili u izravnу pastoralu, znači u svojim crkvama, preko vikenda odlazili na brojne župe unutar zagrebačke nadbiskupije i također dali nemjerljiv doprinos.

Jedno vrijeme glasovite su bile konferencije. Mlade generacije taj termin i ne poznavaju; radi se o korizmenim konferencijama (danас bismo ih mogli nazvati vjeronauk za odrasle) koje su bile posebno popularne u Palmotićevoj i okupljale velik broj religiozno talentiranih vjernika grada Zagreba (misa za "intelektualce" p. Škvorca).

Sve su to određeni temelji obnove naših župnih zajednica, a Drugi vatikanski sabor i naš Kodeks župu ipak stavljaju na nezamjenjivo mjesto.

Danas su isusovci prisutni u formiranju religioznog programa, bračnih vikenda, na Radio Mariju... te sam osobno uvjeren da je upravo ova nadogradnja redovitoga pastoralu zadatak isusovaca.

IP: Poruka čitateljima?!

I što još reći:
dodata 21. svibnja u Mariju Bistrlicu!

IP

Sjećanja na šalatske dane

Nevenka Nekić, prof.

Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju i Medubiskupijsko sjemenište na Šalati isusovci su vodili od 1937. do 1998. godine. Poradi toga zamolili smo profesoricu Nevenku Nekić da za naš list napiše svoje sjećanje na isusovce. Ona je to svojim živopisnim stilom vrlo rado učinila, na čemu joj i ovom prilikom zahvaljujemo.

Jednom je netko rekao: Svi su ljudi smrtni, samo su daci i njihovi profesori besmrtni. Ta dosjetka ima nešto duboko istinito još od pradavnih vremena kad se govorilo: Gamalijel je bio učitelj svetoga Pavla ili Grci su bili učitelji Rimljana. Mislim da mi se dogodilo nešto nezaboravno i dramatično ulaskom u službu *pädagogosa*, a osobito kad mi je dodijeljeno da budem učiteljem budućih svećenika u tadašnjoj Interdijecezanskoj školi (danasa Nadbiskupska klasična gimnazija) na Šalati. Jer, ona se nije dugo smjela zvati svojim imenom, bila je potisnuta i nepriznata, ali Bog je htio da preživi, da usred najgorih ponuđenja ostanе uspravna i u svojoj samoći ponosna. Svaki dodir s učenicima uvijek je u meni izazivao drhtaj upitanosti: hoću li znati, hoću li moći, što oni od mene očekuju? Je li dovoljno da ih zasljepiš znanjem ili se tu radi o susretu duša?

Moji prvi dodiri s Interdijecezanskom školom i njenim učenicima zbili su se još početkom 80-ih godina prilikom polaganja nostrifikacijskih ispita u Klasičnoj gimnaziji u Križanićevoj ulici, kamo su dolazili svi oni

koji su željeli da im se svjedodžbe priznaju u javnosti. Tada sam bila profesorom u toj gimnaziji i prihvatile uz ispite razrednički posao za sve učenike iz te malo poznate i zatvorene sredine. Polagali su više predmeta u jednom danu, silno uplašeni i zbumjeni sjedili na stepenicama i zdvojni pratili profesore što promiču kraj njih, a još više se klonili učenika klasičara, koji su se znali i narugati skromnim dječacima.

Godinama sam upoznavala njihove daleke rodne krajeve, slušala govore koji slavonskim širinama, kao dugačkim linijama prolaze poljima izoranih brazda, naučila sam razlikovati kajkavske lokalne dijalekte složene od pjevnih diftonga, osluškivala tvrdi i jasni naglasak bosanskih i hercegovačkih kandidata, radovala se rijetkom dalmatinskom vedrom izričaju koji guta onaj -o u glagolskim oblicima, pa bi on "doša" na ispit i radosno "otiša". Ukažalo mi se neizmjerno bogatstvo moje zemlje Hrvatske i u licima, u mogućnostima da ti momci postanu jednoga dana čestiti svećenici. Ni tada nisam mislila da svatko mora sve znati, naučit će, ima vremena. Jedino što smo mogli u onim vremenima bilo je pomoći da se dječaci ojunače i polože ispite.

Onda je u proljeće 1986. ravnatelj Interdijecezanske srednje škole sa Šalate pater Vlašić zatražio da prijedem s cijelim radnim vremenom u njihovu ustanovu. Pater Vladimir Vlašić slovio je kao vršni latinist i grecist, a dolaskom u zbornicu upoznala sam i druge odlične profesore. Zbornica je bila mala i skromna kao i prilike u školi – vodili su ju isusovci još od tridesetih godina, i sami skučeni i bez većih zahtjeva.

Rektor je bio pater Antolović, vrlo obrazovan i staložen, a tajnik pater Peško. O,

Bože, koliko je tihe skromnosti bilo u tom starcu, dobrote i mira koji je širio oko sebe! On je sve stizao, i u tajništvu i u nadgledanju razredničkih poslova, i u kuhanju kave i pažnji koju je svakome iskazivao. Nije spominjao svoje slavne dane studiranja u Španjolskoj, služio je, pognut i samozatajan. Otac Peško.

Isusovci su vodili u to vrijeme školu nastojeći popuniti svojim kadrovima one predmete koje su mogli. Tako će iza patra Mihokovića dirigentski štapić primiti pater Fridl, mlad i energičan, vedar. Zbor je zagrmio i na misama se u našoj crkvi orilo iz gotovo tristotinjak muških grla, jer su i ostali pomagali zboru. Poslije se u doba pa-

S maturantima na Montecassinu 1997. godine

Glazba je bila u rukama patra Mihokovića. Ide i nosi dirigentski štapić u ruci, pozdravlja Božjim riječima, a dame u godinama i rukoljubom. Tih i pun razumijevanja, ne goni, moli, zavoliš ga odmah. Tako jednom navrati u školu bivši sjemeništarac, danas slavni slikar Josip Botteri Dini i potraži baš patra Mihokovića. Htio mu se kao razredniku zahvaliti nakon toliko godina svojom monografijom. Tada sam ga prvi put i srela, našega velikoga meštira kista, duboko prožetoga božanskom riječju. Kasnije je pater Mihoković darovao meni tu monografiju, kad se već opraštao sa životom. Ona se plavi na polici i podsjeća na dane koji su prošli.

tra Lozuka sve odigravalo *un poco sostenuto*, jer je i njegova mirna narav, kao i izbor pjesama, utjecao na novi stil.

Naš duhovnik tada je bio legendarni pater Galauner, neuništivi borac za Boga i dom. Kad jednoga dana isusovci napuste Šalatu, on će osnovati Isusovačku gimnaziju u Osijeku, a potom i u Prizrenu, da bi sada djelovao u Beogradu odakle se javlja ohrabrujući me. On je poslije patra Vlašića postao ravnateljem, radio često do kasno u noći u svojoj kancelariji, jer došla je i naša nezavisna i slobodna država Hrvatska pa je posla za ponovno otvorenje naše škole javnosti bilo napretek. Upisali smo i učenike

iz građanstva, ali to je već nova priča. Svakoga učenika pater Galauner poznavao je po imenu i prezimenu, mjestu stanovanja, roditeljima, braći i sestrama, tetkama, stričevima, djedovima... Svaki je učenik bio ličnost o kojem se vodilo računa, a ravnatelj je smatrao za dužnost da o svemu tome vodi brigu. Mogao je nesretnik izmigoljiti sa sata i otići u grad (to se događalo od vremena upisa gradskih dječaka!), ali nekako bi uviјek naletio na ravnatelja, koji bi točno znao da je sada logika, a tebe tamo nema...

Psihologiju je predavao pater Rubinić. Njegova iskonska vedrina i optimizam toliko puta su nam spasili putovanja u Rim, pa čak kad bi vozač i zalutao uz neka čudesna noćna jezera dvadesetak kilometara od Rima. Volio je djecu i brinuo o njima kao stariji brat, nosio hranu i potrepštine, utješio i pokarao, sve kako treba i u pravom trenutku.

Grčki je predavao fra Didović, naš najbolji tenor u zbornici. Nije bilo proslave imendana, a da se nije zaorio njegov snažni glas. Volio je svoj predmet i kao svi profesori, tražio da se učenik ispituje i poučava sve dok ne savlada građivo. Dugujem mu i sjećanje na dobre samoborske kremšnите koje je redovito donosio na razna slavlja. Mladi kadar isusovaca patri Nikić, Nikolić, Matić i ostali bili su odgojitelji i predavači, podmladivali zbornicu i unosili novo doba.

Rektor koji je dolazio na kave i uviјek nas hrabrio svojim južnjačkim humorom, pater Bosančić, znao je mnogo toga iz ljudskog života i naravi pretočiti u sočnu priču. Zajedno smo predstavljali knjigu o Ruđeru Boškoviću, koju sam napisala uz materijalnu potporu isusovaca, a koje danas više i nema, osim nekoliko primjeraka u knjižnici. Na predstavljanju knjige u školi koja nosi Ruderovo ime u Zagrebu, pater se predstavio toliko duhovito i u svom stilu, da su daci slušali svaku riječ: "Ako niste još do sada vidjeli isusovca, dobro pogledajte, ja sam, eto, jedan prosječni isusovac, ali pravi pravcati." Zaboravio je da je ipak nadprosječno visok!

Nezaobilazni je naš kasniji matematičar i satničar pater Hang. O obrazovanosti nije potrebno ni govoriti, ali njegov se govor onako srijemski polagan i širok toplo razlijegao pa čak i kad bi mijenjao satnicu prepunu "rupa", ako bi se tko razbolio. Ta tko bi njemu odbio doći na zamjenu! Na povratku s kakva hodočašća, kao na primjer iz Marije Bistrice, recitirali smo zapanjenim učenicima na ruskom Ljermontova, Puškina – sva baština svijeta koja je vrijedna – bila je i njegov duhovni dio. O, koliko kišnih dana bijahu puno lakši uz njegove duhovite primjedbe!

Mi laici bili smo u zbornici sve brojniji. Spomenut ću samo neke: starina prof. Pejnović, predavao je filozofiju i književnost, a po potrebi i francuski jezik. Bitno stariji od nas ostalih, prošao je Drugi svjetski rat, logore i mučenja. Pisao je recenzije, sjećao se stradalih kolega pjesnika na Križnom putu. Uživao je ugled životnim iskustvom i svojim velikim znanjem.

Moj prethodnik na mjestu profesora povijesti bio je poznati prof. Krčmar, koji je napisao više vrijednih povijesnih radova. Tih i skroman čovjek, ulijevao je povjerenje i dobrotu i učenik je bio svjestan da je pred njim sramota ne znati. Nije predavao po tada važećim udžbenicima, kao ni ja, jer su bili ispisani poluistinama ili lažima, a bitno je bilo ispušteno. Srce ga je ostavljalo i morao se povući. Umjesto njega pošla sam i u Švicarsku održati predavanje o banu Jelačiću, o kojem je on napisao i omanju knjigu. Moje teze nisu nikako bile sukladne onima iz udžbenika, kao što to nisu bile ni Krčmarove.

Kraj prozora u staroj zbornici sjedio je kolega Grgičević. Predavao je zemljopis i uvijek nosio štapić za pokazivanje na karti. Imao je tragičan život, prošao logor, ali to nije smanjilo njegov silni potencijal i želju za saznanjima. Bio je hodajući leksikon. Gotovo da nije bilo pitanja na koje ne bi znao odgovoriti i navesti gdje se podatak nalazi.

Časna sestra Rozarija Radić, naša prva časna koja je završila Likovnu akademiju u Zagrebu, predavala je prije mene likovnu kulturu. Ta skromna Hercegovka slikala je, i još to uvijek čini, sakralne teme, pejzaže i portrete. Njena brojna djela svjedoče o suspagnutoj paleti, ljubavi za Boga, domovinu i njen uži zavičaj.

Prva žena laikinja, koja nije bila časna sestra, došla je u ondašnju InterdijecezanSKU srednju školu odmah na početku svoje profesorske karijere i ostala do mirovine. Bila je to profesorica Ivanka Bilić. Silno je brimula za čistoću i ljepotu hrvatskoga jezika i učenik je morao govoriti pazeći na konstrukciju rečenice i izbor riječi. Strogo je ocjenjivala, ali nije propustila da u slobodno vrijeme poduči ili nadoknadi izostavljeni gradivo. Kasnije se bavila lektoriranjem i ostaje kao ime u mnogim knjigama koje je tiskala naša Crkva.

Ja sam bila prva majka koja je došla predavati u ovu crkvenu školu. Bio je to svojevrstan presedan, ali blagoslov je uslijedio vrlo brzo. Uveli smo maturalna putovanja u Rim i sveti otac papa Ivan Pavao II. primio nas je 1988. godine u privatnu audijenciju. Svi su bili najavljeni, a kad je ugledao nas dvije profesorice, raspitao se tko smo. Pater Rubinić je objasnio da predajemo u sjemenišnoj gimnaziji. Stajali smo u zelenoj mramornoj dvorani nakon audijencije i pripremili se za slikanje sa Svetim Ocem. On je dolazio prema nama i pozdravio se posebno još jednom s nama dyjema; uzeo je moju ruku u svoje dvije tople i dobre ruke, dugo ju zadržao i rekao da je sretan što majka predaje budućim svećenicima. Moj tihi zahvalni glas ugušio se u suzama koje su nezaustavljivo tekle. Još ćemo se dva puta u životu rukovati na poseban način. Onaj prijem iza pada Vukovara ostaje ure-

zan u sjećanje: u dvorani Pavla VI. stajali smo u prvom redu, mnoštvo, stotinu ruku se pružalo da Sveti Otac koji je silazio s postolja nekome pruži svoje ruke. I ja sam pružala svoje i gledala s čežnjom kako ide, a bila je mala mogućnost da baš mene izabere. No on je silazeći promotrio nekako lica i skrenuo baš na našu stranu. Prišao je meni, uzeo opet moje ruke i poklopio svojim objema. Grcala sam nešto o zahvali za Hrvatsku, o Vukovaru, suze su me zalile, a on je stiskao moje ruke i ulijevao toplinu, sigurnost i nadu. Fotografije su sačuvale sve trenutke.

Zahvalila sam mnogo puta Bogu da sam bila pozvana u Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju kao predavač. Tamo sam učila svaki dan i od kolega i od mojih učenika: od patra Polgara naučila sam da je moguće biti na vratima razreda čim zvoni.

Naši su sati počinjali molitvom, ostali pozdravom *Laudetur Jesus Christus*, a na kraju nastave opet molitva. Nad pločom je stajalo raspelo, a red i pristojnost bili su sami po sebi razumljivi. Isusovci su znali održati red i disciplinu, ali šale je bilo na pretek. Znala sam da daci vole vedro lice, brige ostaju pred vratima razreda, a ti se upuštaš u ono vječno što spaja daka i njegova odgojitelja: govorila sam im kako ništa od njih ne tražim, osim njihove duše. A ja ću im, znala sam, pružiti ono što je najvrjednije – ljubav. Nikada nisam bila radosnija nego u trenucima kad bi završavali maturu i oni koji su došli iz dalekih krajeva, nepismeni i nesigurni, a onda se razvili i postali ljudi, svladali gradivo i postigli lijep uspjeh.

Susrećem ih u gradu i diljem naše domovine Hrvatske, pa i u Bosni i Hercegovini. Mislim da dijelimo onaj zalog koji je bio zajednički – ljubav i poštovanje. Samo četvoricu neću nikada više sresti – trojica su poginula u Orašju, jedan nesretnim slučajem.

Isusovci su mi došli na životnu stazu i gotovo četvrt stoljeća prošli smo ju zajedno. Nismo se moralni složiti u svakoj sitnici, ali ono što je najvažnije nikada nismo iznevjerili – Boga i Domovinu. IP

Dan Isusovačke klasične gimnazije

Alan Modrić, SJ

Upetak, 17. ožujka 2006., proslavljen je Dan Isusovačke klasične gimnazije s pravom javnosti u Osijeku. Tom prilikom izведен je bogat i opsežan projekt "Kultura antičkoga Rima", koji je bio pripreman još od početka ove školske godine, a u njegovoj su realizaciji sudjelovali i učenici, kako sadašnji, tako i bivši, i profesori te mnogi drugi sudionici od kojih bih spomenuo ponajprije Ugostiteljsko-turističku i Tekstilnu školu u Osijeku koje su izradile jela po izvornim rimskim receptima i sašili rimsku odjeću iz toga vremena.

Proslava Dana škole započela je prigodnim pozdravima i govorom voditelja projekta, profesora Matije Zorića, nakon čega su uslijedili govorovi ravnatelja gimnazije, p. Ivana Matića, gospodina Želimira Janjića, državnoga tajnika za srednje obrazovanje u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, p. Ante Mišića, dekana FFDI-a i izaslanika p. provincijala, te p. Thomasa Roacha,

generalnoga tajnika Družbe Isusove za odgoj i obrazovanje, koji je tom prilikom i blagoslovio nove, obnovljene prostorije gimnazije.

Nakon svega toga uslijedio je bogat program gdje je tijekom cijelog poslijepodneva bio prikazivan život u antičkome Rimu, ali ne preko dokumentarnih filmova ili slika i plakata, nego uživo s učenicima i profesorima gimnazije koji su se tom prilikom odjenuli kao stari Rimljani i predložili posjetiteljima kako se to nekada živjelo u Rimu kroz programe projekta: tržnicu, koloniju gubavaca, bolnicu, tamnicu, komediju, bogatu i siromašnu rimsku obitelj, gozbu, krčmu. Za posjetitelje je postojala mogućnost da sjednu i u nosiljku i budu nošeni u njoj.

Toga poslijepodneva projekt je došlo do vidjeti barem 2000 posjetitelja, što je bilo iznad svih očekivanja. Posjetitelji su uglavnom bili oduševljeni i jako zadovoljni onime što su mogli vidjeti. Međutim, ono najvažnije jest da su sami učenici i profesori uživali sudjelujući aktivno u izvedbi projekta. Makar su na kraju svega bili jako umorni, ipak, otišli su sretni i zadovoljni kući s lijepim i bogatim iskustvima. IP

Naši jubilarci

Priredio: Antonio Kolar, SJ

U ovoj jubilarnoj godini za čitavu Družbu Isusovu devetorica naše subraće slave svoje osobne jubileje. Dvojica 70 godina redovništva u Družbi: p. Brajičić i p. Dračko, uz to p. Brajičić slavi i 60 godina svećeništva. 60 godina provedenih u Družbi slave br. Dilber i p. Galauner, no on iduće godine slavi 50 godina svećeništva pa ćemo njegov životopis donijeti nagodinu. Zlatnu obljetnicu svoga redovništva u ovoj godini slave patri Koprek, Lučić, Macan i Matić, a zlatnu svećeništva p. Hinko Pavlović. Svima čestitamo na ustrajnu službenu Gospodinu u njegovoj Družbi.

70 godina u Družbi

P. RUDOLF BRAJIČIĆ je kao treće i najmlađe dijete roditelja Špire i Ivanice rod. Božković ugledao svjetlo svijeta krajem Prvoga svjetskog rata, 12. travnja 1918. godine u Zenici gdje mu je otac bio u državnoj službi habsburške monarhije što je tada odbrojavalasvoje posljednje dane. Obitelj se potom vratila u poljički kraj, u rodni Strožanac. Mali Rudolf pohada osnovnu školu u Stobreču nakon koje ga otac šalje u klasičnu gimnaziju u Splitu gdje mu se počela buditi klica svećeničkoga zvanja pa stoga u trećem razredu postaje sjemeništarac splitsko-makarske biskupije. Uvidjevši da će svoje svećeništvo najbolje ostvariti u Družbi Isusovoj, odlazi u osmi razred tadašnje klasične gimnazije u Travniku što su je vodili isusovci i 1936. godine polaže ispit zrelosti.

Otada započinje uobičajeni životni put jednog isusovca. U isusovački novicijat ulazi uoči blagdana sv. Ignacija, 30. srpnja 1936. godine u Zagrebu na Jordanovcu. Filozofiju

studira od 1938. do 1941. na novo-osnovanom (1937.) Filozofskom institutu Družbe Isusove smještenom u novicijatu na Jordanovcu; dvogodišnji didaktičko-pedagoški staž provodi u Djecačkom sjemeništu na Šalati u Zagrebu; četverogodišnji studij teologije završava 1947. godine na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu; polaganjem ruku zagrebačkog nadbiskupa dr. Alojzija Stepinca zareden je za svećenika 18. kolovoza 1946. godine te napokon od 1951. do 1952. obavlja u Dubrovniku završni stupanj isusovačke formacije, tzv. treću probaciju. Pod vodstvom prof. dr. Stjepana Bakšića piše doktorsku disertaciju pod naslovom "Utrum nomine Pater 'noster' secundum Sacram Scripturam prima tantum Persona an tota Trinitas intelligenda sit?" koju je uspješno obranio 1956. godine. Otada djeluje kao profesor fundamentalne i dogmatske teologije na Teološkom, odnosno Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove. U Hrvatskoj provinciji Družbe Isusove obnašao je odgovorne službe, primjerice: rektor Kolegija na Jordanovcu (1957-1961), nadstojnik Filozofsko-teološkog instituta (1969-1975), urednik Obnovljenog života (1971-1978) te voditelj treće probacije. Na razini mjesne Crkve p. Brajičić je bio član teološke komisije Biskupske konferencije Jugoslavije (1970-1979), potpredsjednik Hrvatskog mariološkog instituta pri Katoličkom bogoslovnom fakultetu

(1976-1977) te nacionalni tajnik Apostolata molitve (1984-1993).

U suradnji s drugim istaknutim piscima, započeo je 1977. izdavati teološki niz "Komentari dokumenata Drugog vatikanskog sabora". Svojom neobičnom intuicijom, zavidnim spekulativnim darom te osobnim "željeznim" dnevnim redom stvorio je uistinu hvalevrijedan životni opus. Uvijek mu je na srcu bilo osvremenjivanje kršćanske poruke, što je posebno došlo na vidjelo u njegovu možda najzrelijem djelu Bit i svremenost Crkve. Posljednjih se godina sve više bavi filozofijom. Osobito se uhvatio u koštac s Kantom a plod toga sučeljavanja je njegovo zanimljivo djelo Opravdanje čistoga uma te Filozofski eksperiment. IP

P. IVAN DRAČKO je rođen u vjernoj i kataličkoj obitelji 1914. godine u Resniku, selu koje pripada župi Buk u, tada, zagrebačkoj nadbiskupiji, a danas požeškoj biskupiji.

Srednju je školu svršio u obližnjem gradu, tada Slavonskoj Požegi, čije se ime proslavilo osobito u 18. stoljeću zbog slavnoga kolegija Družbe Isusove.

U istome je gradu upoznao, još u mладenac-koj dobi, svećeničko zvanje i odlučio stupiti u Nadbiskupsko veliko sjemenište – bogosloviju. Tijekom dviju godina bogoslovije spoznao je svoje zvanje za Družbu Isusovu. Svršivši dvogodišnji studij filozofije u Družbi određen je za studij klasičnih jezika, latinskoga i grčkoga, na državnom Sveučilištu u Zagrebu. Po završetku studija poslan je poučavati latinski i grčki u Nadbiskupsko malo sjemenište u Travniku.

Veći dio svojega svećeničkog života proveo je kao profesor klasičnih jezika i kao kateheti mlađeži u raznim kućama provincije, bilo u Zagrebu, bilo u Dubrovniku, i to s velikim uspjehom. Vršio je službu ravnatelja i tajnika u gimnaziji, kao i službu župnika u župama kamo su ga slali poglavari. Posebno zaslužno djelo koje je poduzeo bilo je postizanje dozvole za gradnju Maloga sjemeništa Družbe Isusove u Zagrebu unatoč mnogim i velikim poteškoćama. Slično tome je učinio i u novim župama s novim župnim crkvama u Zagrebu i Splitu. Posljednjih nekoliko godina p. Dračko je bio u Osijeku i Dubrovniku gdje je bio na pomoć svima koji su ga trebali. Sada se ponovno nalazi na Fratrovcu. IP

60 godina u Družbi

BR. ILIJA DILBER rođen je 26. veljače 1926. godine u selu Ravuševac, općina Brestovsko, kod Kiseljaka, Bosna. Pozvan je u vojsku, u domobranu 1943. godine, a nekoliko mjeseci

ci kasnije poslan je u Austriju na vojne vježbe. Nakon šest mjeseci vraća se kao vojnik "Plave legije" u Hrvatsku na ratni položaj u Josipdol. U borbi protiv partizana bio je zarobljen 2. veljače 1945. Godine 1946. primljen je u Družbu Isusovu u Zagrebu, za časnoga brata. Nakon dvogodišnjeg novicijata polaže zavjete i potom djeluje u Zagrebu, na Fratrovcu, a kasnije na Jordanovcu kao kuhar. Godine 1954. poslan je na župe koje su u ono vrijeme vodili isusovci: Čerević, Vuka, Savski Nart i na otok Mljet gdje je držao djecu vjeronauk i vodio crkveno pjevanje. Vraća

se u Zagreb i djeluje u rezidenciji Družbe Isusove u Palmotićevoj ulici kao kućni nabavljajuč. Sljedećim premještanjem seli u Nadbiskupijsko sjemenište na Šalati gdje se brine o održavanju sjemenišnih zgrada. Kada mu poglavari odobriše polazak u misiju, početkom 1967. godine, odlazi na Maltu gdje uči engleski jezik i nakon šest mjeseci odlaže u misije u Zambiju. U misijama djeluje kao električar do 1973. godine. Iste godine osniva svoju ekipu graditelja: izabire i trajno upošljava dobre domaće majstore; mladiće kao pomoćnike, ujedno i naučnike te gradi crkve i ostvaruje razne crkvene projekte u nadbiskupiji Lusake, do povratka iz misija. Zbog poodmakle dobi i slaba zdрављa vraća se u domovinu u drugoj polovici 1993. godine. Sada boravi u Zagrebu, na Fratrovcu.

Poznat je pisani apostolat č. brata Ilije u

promicanju misija u našoj domovini. Priedio je šest brošurica ukupne naklade 17.500 primjeraka.

Napisao je brojna pisma suradnicima misija u 40.000 primjeraka i zahvalnice dobrovođima misija u 22.000 primjeraka. Slao je i brojna pisma iz misija za crkveni tisak.

Godine 1994. tiskana je i knjiga pod naslovom "Život za druge" koja je zapravo njegova autobiografija. Ovom knjigom obuhvatio je svoj život od novačenja u vojsku i Drugoga svjetskog rata do povratka iz misijskoga djelovanja u domovinu. Tu su zastupljeni dogadjaji, bolje reći doživljaji iz zarobljeništva u partizanskoj vojsci, poziv da stupi u Družbu Isusovu i rad u toj Družbi koji se je odvijao manjim dijelom u domovini, a većim dijelom u Zambiji (Afrika). IP

50 godina u Družbi

P. IVAN MACAN rođen je 1939. u Svetojurском Vrhu u Hrvatskome zagorju. Srednju školu završava u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu. Godine 1956. stupa u Družbu Isusovu. Trogodišnji studij filozofije završava na isusovačkome Filozofskom institutu u Zagrebu, a četverogodišnji studij teologije na Sveučilištu u Innsbrucku (Austrija). Tamo nastavlja studij filozofije i postiže doktorat filozofije 1974. Vraća se u domovinu i predaje filozofske discipline na isusovačkome Filozofskom studiju u Zagrebu (Jordanovac) i od 1975. do 1981. na Visokoj teološkoj školi u Sarajevu. Glavno mu je područje istraživanja filozofija spoznaje i analitička filozofija, ali i socijalna etika.

O tim je temama napisao niz članaka u časopisima "Obnovljeni život" i "Bogoslovska smotra". Nakon uspostave Filozofskoga fakulteta Družbe Isusove u Zagrebu (1989.) redovni je profesor na fakultetu i njegov prvi dekan sve do 1995. Od 1993. član je Hrvatskoga filozofskog društva, a na Glavnoj skupštini u prosincu 1995. izabran je za predsjednika toga društva. Godine 1999. izabran je za provincijala Hrvatske provincije Družbe Isusove te tu dužnost obnaša sve do 2006. Danas je redovni profesor više filozofskih kolegija na Filozofskome fakultetu Družbe Isusove. IP

P. LUKA LUČIĆ rođen 16. ožujka 1939. od oca Bone i majke Mare, rođene Bećarević, u selu Barice, općina Živinice, ondašnja župa Moraničani, u istočnoj Bosni. U Živinicama je završio osmogodišnju školu od 1946. do 1954. Vrlo je rano osjetio svećenički poziv jer se u obitelji dnevno molilo i živjelo kršćanskim životom. Kod večernje molitve bila je uvijek i molitva sv. Franji Ksavferskome za misionare "koji obilaze širom bijelog svijeta i obraćaju ljude na svjetlo Kristova evangelija". Nakon završene osmogodišnje škole Luka odlazi u sjemenište na Šalatu. Tu su dojmovi života bili jednostavno neopisivi. Sve je bilo lijepo i privlačno, no patri su bili jednostavno neodoljivi. Među prvim knjigama iz duhovnosti Luka "naletje" na životopis sv. Franje Ksavferskoga oca Celinščaka. Tu saznade tko je bio sv. Franjo Ksavverski te se otvorile novi vidici i s time dođe nove želje. Zatim se rodila ideja da stupi u Družbu Isusovu i da postane misionar. Bi primljen od oca provincijala Ivana Kukule i stupi u novicijat 1956. U novicijatu boravi do 1958. godine. Odlazi na služenje vojnog roka od 1959. do 1961. Po povratku polaže maturu i od 1961. do 1964. studira filozofiju na Jordanovcu. Službu magisterija vrši na Šalati od 1964. do 1965. Nakon toga prve dvije godine teologije studira na Jordanovcu, od 1965. do 1967., a onda dobiva dopuštenje oca generala P. Arrupea da može poći u misije u Zambiju. U rujnu 1967. dolazi u Rim s nakanom da odande ode u SAD (Kaliforniju) na nastavak studija teologije i učenja engleskoga jezika. No, u Rimu mu je rečeno da je akademска godina tamo već započela. Tako je Luka ostao u Rimu na studiju teologije na Gregorijani dvije godine. U Zagrebu je primio svećeničko redenje 1968. Po završetku studija

1969., kada je sve već bilo uređeno da podje u Irsku na učenje engleskoga, stiže poruka od oca generala Arrupea, po zamolbi oca provincijala Fostača, da se p. Luka uputi u ponovno otvorenu bogosloviju u Sarajevu u trajanju od tri godine. Koncem listopada p. Luka stiže u Sarajevo i tu vrši službu duhovnika i predaje. Godine 1972. ponovno dobiva dopuštenje da može poći u Zambiju. Odlazi u Irsku, gdje ostaje nekoliko mjeseci, te stiže u Zambiju početkom veljače 1973. U Zambiji ostaje, uz manje prekide zbog treće probacije i bolesti, do 1982. Tada odlazi na studij moralne teologije u Rim gdje ostaje do 1987. kada se ponovno vraća u Zambiju. Godine 1993. odlazi u Malawi gdje se nalazi i danas. Od 1997. do 2000. p. Luka je bio član Teološke komisije pri Biskupskoj konferenciji Malawija. Fizičke sile pomalo malaksaju. Potkraj ove godine p. Luka se kani vratiti u Domovinu moleći Gospodara žetve da pošalje nove radnike u svoju njivu! Za sve veliko hvala dragom Bogu, svetoj majci Crkvi i Družbi Isusovoj te mojim roditeljima i svima koji su me pratili i pomagali, posebno u misijama! IP

P. MARKO MATIĆ – Šezdeset i osam godina života, od toga pedeset u Družbi Isusovoj. Što se krije u njima? Idem unatrag dokle me sjećanje vodi, do pred Svjećnicu 1942. godine u rodno mjesto Liskovača. Četiri mi je godine. Moj otac Ante leži na samrtnoj postelji u trideset osmoj godini života. Boluje od TBC-a. Župnik don Mile (Mirko) Ilić dolazi da mu podijeli bolesničko pomazanje. Nakon podjele sakramenta uze me ispod pazuha, postavi na dvije mamine škrinje; izgledao sam višim od njega i od mame. Stade me pitati "dotrimu", kako smo zvali

vjeronauk. Pita me Očenaš, Zdravo Marijo, Slava Ocu, Vjerovanje. Sve sam to znao. Sve me je to mama naučila. Pita i 7 svetih sakramenata. On brojeve, a ja sakramente: Prvo: krštenje, drugo: krizma, treće: euharistija (to sam teško izgovorio) i tako sve do sedmoga. Tu sam zapeo. Ne znam koji je sedmi sakramenat. Je li to već onda bilo znakovito? On reče: "Vrime ženidbe", a ja k'o iz puške: "Po naredbi Božoj." Na to se stadoše smijati on, mama i pokojni otac. Meni čudno zašto se smiju. Odlučih, kad narastem, pitati mamu zašto su se oni smijali. Rekla mi je kasnije, jer sam odmah dodao: "Po naredbi Božoj." Nakon tog mog prvog položenog ispita župnik reče mojoj mami: "Kajo, ovaj je moj!" Tu su počeci moga zvanja, vezani uz Svjećnicu i uz smrt pokojnog oca koji je umro te godine na taj blagdan. Ostala je mama u trideset i drugoj godini života s trojicom nas braće od kojih sam ja najmladi. Dvije sestre i jedan brat umrli su još kao djeца. Završivši osnovnu školu odlazim 1951. godine u Dubrovnik u sjemenište. Želio sam biti svećenik kao don Mile. Bio mi je uzor. Mislio sam da su svi svećenici dobri kao on. U šestom razredu, 1956., javlja se želja da postanem isusovac. Povjeravam to duhovniku p. Joški Weissgerberu. Dobio sam dojam da je jedva dočekao. Egzaminirali su me. Tijekom vizitacije primio me je provincijal, p. Ivan Kukula.

U novicijatu od 1956. do 1958. bilo je dana kad sam bio presretan, a i dana kad sam sumnjao u svoj isusovački poziv. Želio sam biti vanjski svećenik. "Ako to učiniš, biraš što je lakše", govorio mi je unutarnji glas. To me je zadržalo. Od 1958. na '59. pohađam sedmi razred na Šalati, po Božiću 1959. odlazim u vojsku tri mjeseca u Pirotu u Srbiji, ostalo u Kavadarcima u Makedoniji, vraćam se na Tr kralja 1961., završavam sedmi i započinjem osmi razred, prolazim bez mature. Studij filozofije od 1961. do 1964. bez ikakvih problema. Sunjava u isusovački poziv javlja se u vrijeme magisterija u uredništvu "Glasnika Srca Isusova i Marijina" 1964./65. u Palmostičevoj. Ponovno želja biti vanjski svećenik. Te godine pozove me provincijal, p. Ivan Fuček, i reče mi da me želi poslati u Innsbruck na studij teologije. Zbog problema

oko dobivanja putovnice, započeo sam studirati teologiju na Jordanovcu i tek iduće godine, 1966., nastavio teologiju u Innsbruku. Velika internacionalna zajednica. Burne godine u Crkvi i Družbi. Izlasci iz Družbe patara i skolastika. Uhvatila me ponovno kriza zvanja. Više nije bilo pitanje biti isusovac ili vanjski svećenik, nego biti svećenik uopće. Lomio sam se godinu dana prije ređenja. Prvi put počeo sam sumnjati u svećenički poziv kao takav. Sve što me je prije privlačilo, izbjegljeno je. Gledajući unatrag, ne vidim nijedna opravdana razloga da napustim, a gledajući unaprijed, hvata me strah pred neopozivom odlukom. Svjestan da je cijeli moj život bio usmjeren prema svećeništvu, odlučio sam poći na ređenje koje mi je podijelio na Petrovo 1968. zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić. Mlada je misa bila 14. srpnja u Rašeljkama. Nestalo je sumnji. Nikad se nisam pokajao. Bio bih nesretan kad ne bih mogao propovijediti evanđelje. IP

P. RUDOLF KOPREK – Ovaj svjet usrećih na prijelazu iz stare na novu godinu kao prvo od šestero djece Dragutina Kopreka i Terzije, rođ. Sokol. Bilo je oko ponoći. Vani je fijukao sjevernjak, obigravao oko kućnih uglova i zasipao snijegom okna male seoske kuće. Kad se od šuma vjetra jedva začuo dječji plać, a babica i nazočne žene bolje pogledale što to dođe na svjet, kazaljka na velikoj kućnoj uri već je prevagnula u 1938. Prema tome, kako i djed naznači u kalendaru, svjetlo dana ugledah 1. siječnja 1938. u selu Seketinu na Varaždinbregu, nadomak Varaždinu. U kući zatekoh već četiri hahaha, jednog drugom do uha, Štefa, Jožu, Drageca i Franca. Oho, bit će veselo, obradowah se. Baka Kata, prava kršćanka i jaka

žena, koja je držala tri ugla kuće, odlučno je zahtijevala da "cmizdravca treba što prije krstiti, jer neće dugo trpeti Židova u hiži". I tako, dva dana poslije, 3. siječnja, bijah kršten u župnoj crkvi sv. Ilje, po kome je i selo dobilo ime.

Osnovnu školu pohadao sam u Sv. Ilji, četiri niža razreda gimnazije s malom maturom u Varaždinu, godinu dana Ekonomskog tehnikuma u Čakovcu, četiri viša razreda klasične gimnazije u Nadbiskupskom dječačkom sjemeništu na Šalati u Zagrebu. Unatoč oskudici, siromaštvo i drugim nedacama ratnih i poratnih godina, djetinjstvo odživljeno "v bregima, šumama, trnacima i goricama, med potoki, cvetjem i pticama", ostavilo je neizbrisiv trag i bilo neiscrpljiv polog za buduće sušne godine.

Dana 30. srpnja 1956., na blagdan sv. Ignacija, stupio sam na Fratrovcu u Zagrebu u novicijat Družbe Isusove. Dvije godine vojske odgulio sam u Valjevu u Srbiji. Filozofiju i teologiju studirao sam na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove u Zagrebu, dvogodišnji magisterij odradio u Rezidenciji u Palmotićevoj. Brinuo sam se za nekoliko daka, ministrante i bio pomoćnik urednika

"Glasnika Srca Isusova i Marijina". Za svećenika sam zaređen 28. lipnja 1970., a mlađu misu slavio 19. srpnja 1970. u rodnoj župi u Svetom Iliju. Treću probaciju obavio sam 1978./79. u Opatiji i Triuggiju u Italiji, a zadnje zavjete položio na Ignacijsko 31. srpnja 1979.

Sudjelovao sam u pokretanju časopisa "Obnovljeni život" i deset ga godina uredivaо, pokrenuo izdavačku djelatnost Filozofsko-teološkoga instituta Družbe Isusove i petnaestak godina uredivaо njegova izdanja. Uz uredivački i izdavački posao rado sam pomagao u župnome apostolatu: kao mlađomišnik u župi Prečko, a onda u župi na Jordanovcu i u Palmotićevoj. Trinaest godina bio sam župnik župe Srca Isusova u Zagrebu i četiri godine župe Presvetoga Srca Isusova u Splitu. Puno vremena i ljubavi posvećivao sam djeci i roditeljima, starijima i potrebnima. Za Domovinskoga rata sa svojim suradnicima brinuo sam se za 4–5 tisuća izbjeglica, prognanika i sirotinja. Podijelili smo oko tri i pol tisuće tona pomoći. Sada pomažem u župi Bezgrješnog Srca Marijina u Zagrebu. Bogu hvala! IP

50 godina svećeništva

P. HINKO PAVLOVIĆ je rođen 13. listopada 1921. u Banjoj Luci od oca Ivana i majke Marije (djekočki Kahle) koji su rodili još dvije kćerke i tri sina. Pučku školu i prvu pričest obavio je kod časnih sestara Predragocjene Krvi Isusove. Realnu gimnaziju do sedmoga razreda završava u Banjoj Luci, a 1937. se seli u Zagreb zbog očeva premještaja. U Zagrebu završava gimnaziju, studij tehničke kemije i vojni rok. Proživio je i rat za vrijeme kojega je proveo dvije godine u logoru za političke izbjeglice u Italiji, u Fermu. Ondje mu dozrijeva duhovno zvanje i 1947. stupa u novicijat Družbe Isusove. Godine 1949. polaže prve zavjete i odlazi na

studij filozofije u Rim. Magisterij u formaciji Družbe Isusove obavlja u Linzu, a teologiju studira najprije u Rimu (prva godina), već drugu godinu započinje u Argentini u San Miguelu, dovršava je u Santiagu, a treću i četvrtu godinu ponovno u San Miguelu. Za svećenika je zaređen 1956., a treću probaciju je obavio 1959. u Cordobi u Argentini. Godine 1956. djeluje u kolegiju Salvador u Buenos Airesu. Godine 1961. polaže zadnje zavjete u Družbi Isusovoj. Godine 1977. nadbiskup Buenos Airesa ga imenuje i dušobrižnikom za Slovake. Još uvijek se nalazi u Buenos Airesu i bavi se dušobrižništvom za Hrvate i Slovake. IP

ČESTITAMO !!!

Naši pokojni

Br. Nediljko Begić

(1919.-2005.)

Brat Nediljko Begić je rođen 23. kolovoza 1919. godine u Ravskoj (Bosna), u obitelji koja je živjela čestitim kršćanskim životom. Imao je sedmoricu braće i dvije sestre. Po završetku osnovne škole odlazi u franjevačku gimnaziju u Visokom. Nakon 4. razreda gimnazije prekida školovanje i pomaže roditeljima. Osjetivši naklonost prema redovničkome pozivu, uz preporuku župnika odlazi k isusovcima. Tako je 26. srpnja 1938. g. primljen među aspirante u Palmotičevoj ulici u Zagrebu. U novicijat stupa 1. veljače 1939. na Jordanovcu (Zagreb) da bi dvije godine nakon toga položio svoje redovničke zavjete. Iste godine odlazi u Nadbiskupsko malo sjemenište u Travnik gdje je obavlja službu vrtlara. U žiži rata, 1943., brat Begić preuzima službu kuhara i nabavljača te uz mnogobrojne opasnosti i poteškoće pribavlja hranu za mnogobrojnu zajednicu.

Kada su isusovci bili protjerani iz Travnika, br. Begić (od 1945.) djeluje u isusovačkoj zajednici pri sjemeništu i Nadbiskupskoj gimnaziji na Šalati u Zagrebu, gdje obavlja

Priredio: Siniša Štambuk, SJ

službu sakristana i blagovaoničara. Od 1949. godine pomaže na unaprjeđenju sjemenišne ekonomije. Nabavlja je hranu, bio je vrtlar i pomoćnik ekonoma, a imao je na brizi i pomoćnike na ekonomiji i poslugu u Savskome Nartu.

Znao je biti odlučan i odrješit, ali i popustljiv i širokogrudan. U svome je poslu, u ona komunistička vremena, od policije i vlasti proživiljava mnoge neugodnosti. Od 1981. godine, poslije teške prometne nesreće, sve češće poboljjeva. U Dječačkome sjemeništu ostaje do odlaska isusovaca sa Šalate 1998. (dakle, 53 godine!). Premješten je nakon toga u rezidenciju u Palmotičevoj ulici gdje se marljivo skrbi o potreblama dotične jedinice. Godine 2004. premješten je u Dom za bolesnu i stariju subraću na Fratrovcu. U listopadu iste godine amputirana mu je lijeva, a nepunu godinu kasnije i desna nogu. U svojoj se bolesti napatio. No, optimizam i radost nije izgubio. I tako bolestan rado je sudjelovao na zajedničkim susretima časne braće. Na skromnoj, iako kršnoj, vanjštini br. Begića mogla se posljednjih mjeseci primjetiti smirenost i predanost u Božju volju. Preminuo je blago u Gospodinu, u srijedu 21. prosinca 2005., uoči Božića. Vjerujemo da mu je, zbog njegova vjerna služenja, Gospodin iskazao svoje milosrde, oprostivši mu grijehe i propuste te ga uveo u radost i mir svoga kraljevstva. IP

Vijesti

Danijel Koraca, SJ

Pater General sazvao 35. generalnu kongregaciju Družbe Isusove

Na blagdan Prikazanja Gospodnjega, 2. veljače, pater Peter-Hans Kolvenbach, vrhovni poglavari Družbe Isusove, uputio je pismo čitavoj Družbi obznanjujući da je, nakon što je dobio pristanak njegove svetosti Benedikta XVI. i pozitivno mišljenje svih Družbinih provincijala, odlučio sazvati 35. generalnu kongregaciju.

Prvo plenarno zasjedanje održat će se uoči svetkovine Bogojavljenja, 5. siječnja 2008., u Generalnoj kuriji Družbe Isusove u Rimu, kako propisuju Konstitucije u slučaju izbora vrhovnoga poglavara.

Prethodna Generalna kongregacija (34.) održana je u Rimu 1995. godine i trajala je gotovo tri mjeseca. Bilo je nazočno 220 sudionika iz cijelog svijeta. IP

70 godina redovništva p. Ivana Dračka

Dana 19. veljače 2006. godine p. Ivan Dračko proslavio je svoj jubilej – 70 godina redovništva u Družbi Isusovoj. Tom prigodom na ručku je boravio i p. provincial koji je pročitao pismo P. Generala upućeno p. Dračku tom prigodom. Između ostaloga P. General piše: "Iz svega srca i vesele duše

radujem se s Tobom zbog Tvoje vjernosti, postojane i radišne ustrajnosti i molim Tebi od Krista Gospodina dobro zdravlje i vedro raspoloženje." Uredništvo "Ignacijske puške" pridružuje se čestitkama. IP

Francuski isusovac postao kardinal

Nakon generalne audijencije, koja je održana na blagdan Katedre sv. Petra, 22. veljače, Benedikt XVI. najavio je imena 15 prelata koji će biti kreirani kardinalima na konzistoriju koji će se održati 24. ožujka. Među onima koji će biti zaodjenuti grimizom je i francuski isusovac, p. Albert Vanhoye. On je 10. živući kardinal iz Družbe Isusove.

Pater Vanhoye je rođen 24. srpnja 1923. u Hazebroucku, na sjeveru Francuske. U Družbu Isusovu stupio je 12. rujna 1941. i za svećenika je zaređen 25. srpnja 1954. u Enghienu (Belgia). Svećane zavjete položio je 2. veljače 1959. Predavao je Novi zavjet na Papinskom biblijskom institutu u Rimu i 1984. postao rektorom iste institucije. Iste godine postao je i članom, a 1990. tajnikom Papinske biblijske komisije. IP

Hrvatsku provinciju Družbe Isusove posjetio tajnik P. Generala za edukaciju

U posjetu Hrvatskoj provinciji od 16. do 19. ožujka bio je p. Thomas Roach, SJ, tajnik za edukaciju. U sklopu svoga posjeta boravio je u Zagrebu i Osijeku. U Osijeku je 17. ožujka sudjelovao na proslavi Dana škole. Sljedećega dana susreo se i sa skolasticima kojima je u ugodnu razgovoru prikazao svoje djelovanje i djelovanje Družbe na području školstva. Družbine škole i sveučilišta pohada oko 2.500.000 đaka i studenata, a u taj apostolat uključeno je 23% članova Družbe, tj. oko 4.500 isusovaca. **IP**

U Kolegiju na Jordanovcu proslavljen Sv. Josip

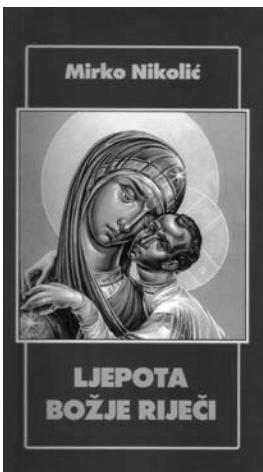
Ove je godine svetkovina Sv. Josipa, zaštitnika našega Kolegija, proslavljena svečanije nego inače. Sv. misu je 20. ožujka u kućnoj kapeli predvodio mons. Valentin Pozaić, SJ, pomoći biskup zagrebački, uz koncelebraciju 20-ak patara. Bili su nazočni poglavari svih zagrebačkih Družbinih kuća i tajnik p. provincijala. Mons. Pozaića je imenovanje biskupom zateklo kao člana našega Kolegija, a za biskupa je zareden na blagdan Sv. Josipa 2005. Nakon mise zajedništvo je nastavljeno za bratskim stolom. **IP**

Hrvatska provincija Družbe Isusove predložena za priznanje Grada Zagreba

Odbor Gradske skupštine za javna priznanja predložio je ovogodišnje dobitnike Nagrada, Plaketa i Medalja Grada Zagreba. Tako se među kandidatima za Nagradu Grada Zagreba našla i Hrvatska provincija Družbe Isusove. Sve prijedloge treba potvrditi Skupština Grada Zagreba. **IP**

Mirko Nikolić, SJ**Ljepota Božje riječi**

Biblioteka

RADOST I NADA

Knjiga 44

FTI, Zagreb, 2005.

Ovo je još jedna knjiga u nizu poznatoga autora p. Mirka Nikolića. Naslovi ovoga niza meditacija žele nas povezati s meditacijama koje su već napisane na temelju tekstova iz evandelja. U tome je nizu bila istaknuta riječ "susret". Zatim su bili naslovi: "Ljepota / Radost / Snaga / Milost susreta". Zemaljski je Isus bio osoba za susret – Emanuel – Bog s nama. Takav ostaje i nakon uskrsnuća. Zato se ta ključna riječ poput niti provlačila kroz sve svešćice i povezivala ih u cjelinu.

U ovome nizu meditacija zadržano je nešto iz naslova prvoga niza, a ključna riječ koja će biti trajno prisutna i sve povezivati jest "riječ Božja". O njoj i s njom meditiramo, ona je lijepa, radosna, snažna i milosna. U prvom svešćiku "Ljepota Božje riječi" (Lijepa je Božja riječ) pred nama su tekstovi Došašća i božićnoga vremena. Tekstovi za Došašće su uzeti iz raznih starozavjetnih knjiga, a najviše ih je iz proroka Izajje. Tijekom božićnoga i novogodišnjeg vremena meditiramo o Prvoj Ivanovoj poslanici. **IP**

Mijo Nikić, SJ**Krive i prave slike Boga**

Biblioteka

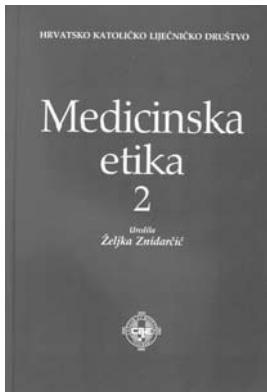
Duševno zdravlje

Knjiga 2

Zaklada "Biskup Josip Lang", Zagreb, 2006.

Za našu vjeru, nadu i ljubav prema Bogu, Ocu našemu nebeskom, nužno je imati u svojoj duši pravu sliku Boga. Iz načina kako ljudi žive svoju religioznost čini se da mnogi, nažalost, nose u sebi krivu ili iskrivljenu sliku Boga. Pojam o Bogu kao ocu mi, velikim dijelom, stječemo na temelju znanja i osobnoga iskustva o svome vlastitom zemaljskom ocu. Prema tome, ako je otac imao puno ljubavi, razumijevanja, strpljenja prema svome djetetu, ono će tada stvoriti u svojoj psihi pozitivnu i dragu sliku oca. Kada to dijete kasnije čuje za Boga i kada ga počne nazivati Ocem, na što nas poziva molitva Očenaša, ono će, najvjerojatnije, imati ispravan pojam Boga, odnosno pozitivnu sliku Boga kao dobroga i dragog Oca koji ga voli i za nj se brine. Ukoliko je dijete bilo zapostavljeno od oca ili čak prestrogo kažnjavano, ono će, najvjerojatnije, i na Boga Oca gledati s nepovjerenjem, strahom, a možda čak i s prezironom.

Nitko od ljudi ne može posve iscrpno odgovoriti na pitanje tko je zapravo Bog. Čovjek je u velikoj napasti da na mjesto pravoga Boga postavi razne idole načinjene po vlastitim željama ili potrebama. Budući da je Bog neizmјerno veći od svih naših slika i pojmove koje stvaramo o njemu, čovjek je zato pozvan da neprestano razvija svoju, čisto ljudsku, predodžbu o Bogu i usvaja sliku Boga koju nam je Isus navijestio i svojim životom pokazao. **IP**

Željka Znidarčić, uredila

Medicinska etika 2

Biblioteka

Donum Vitae

Knjiga 6

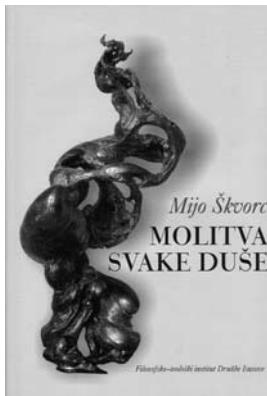
FTI, Centar za bioetiku, Zagreb, 2006.

Nakon što je Centar za bioetiku Filozofsko-teološkoga instituta Družbe Isusove u Zagrebu 2004. godine izdao knjigu "Medicinska etika 1", u kojoj su objavljeni radovi s tečajeva trajne edukacije i simpozija Hrvatskoga katoličkog liječničkog društva (HKLD) s temama iz medicinske etike, pojavljuje se nova knjiga kao nastavak i zato nosi naslov "Medicinska etika 2".

Liječnici se sve češće susreću s etičkim problemima i Hrvatsko katoličko liječničko društvo nastoji im pomoći u tome organiziranjem tečajeva trajne izobrazbe, sukladno svom Statutu, u kojem je među poslovima za ostvarenje ciljeva Društva na prvome mjestu "poticati etičko-moralnu, zdravstvenu i stručnu izobrazbu svojih članova prema zahtjevima vremena i nauku Katoličke crkve". Dva takva tečaja i jedan simpozij, održani u posljednje tri godine, 2002., 2003. i 2004., raspravljaljali su o liječničkim propustima i pogreškama u svakodnevnoj praksi i mogućnostima njihova ispravljanja. Željeli smo raščlaniti uzroke liječničkih pogrešaka i propusta i pokušati utjecati na smanjenje njihove učestalosti jer je i tu najčešće u pitanju medicinska etika.

Ova knjiga sadrži sažete tekstove izlaganja s tih skupova. Nastojali su da izlaganja obuhvate što veći broj medicinskih specijalnosti i da autori tih izlaganja budu istaknuti stručnjaci s vlastitim iskustvom, kako bi ova knjiga mogla poslužiti u edukaciji medicinara, kao što smo to željeli i prilikom izdavanja prve knjige.

Teolozi su također dali svoj doprinos u raspravljanju o liječničkim propustima i pogreškama te su njihovi tekstovi objavljeni na kraju.

Mijo Škvorc, SJ

Molitva svake duše

Biblioteka

Knjiga

FTI, Zagreb, 2006.

Ovo je knjiga razmatranja i molitava što ih je sastavio, napisao i sigurno svim svojim bićem i srcem proživio p. Mijo Škvorc, SJ, pomoćni zagrebački biskup.

Pater Škvorc zapisuje svoje doživljaje koje ima u svojim svakodnevnim razmatranjima, svakodnevnom susretanju s Bogom, Kristom, Marijom i svecima. Plod tih njegovih zapisa jesu ove "Molitve svake duše" koje vam iz njegove ostavštine, gotovo po-

la stoljeća nakon što su napisane, predajemo u ruke sa željom i s uvjerenjem da će mnogima biti obogaćenje i poticaj za vlastiti osobni susret s Bogom u molitvi. P. Mijo znao se uživjeti gotovo u sve pore ljudske duše, njezine radosti i žalosti, strahove i ponesenosti, mladenaštva i starosti, svećeništva i redovništva, sumnjičavosti i predane sigurnosti itd. te vjerujemo da će svatko naći duhovnu hranu za stanje i poteškoće u kojima se upravo nalazi. Ta se

NOVE KNJIGE

razmatranja stoga ne čitaju kao obična knjiga. Ona se upravo razmatraju. Nad pojedinim se rečenicama valja zaustaviti. Pisac je to htio istaknuti umećući mnoge točkice kojima nas upravo poziva: stani malo, produbi ovu misao, doživi ovaj osjećaj, otvori srce ovoj poruci i ovome nadahnuću.

Pružamo vam, dakle, ova Škvorčeva razmatranja da vam budu okrepa u duhovnom putovanju prema gori Tabor, prema Kristovu preobraženju. **IP**

Julius Oswald, SJ

Filozofija prakse u Hrvatskoj

Biblioteka

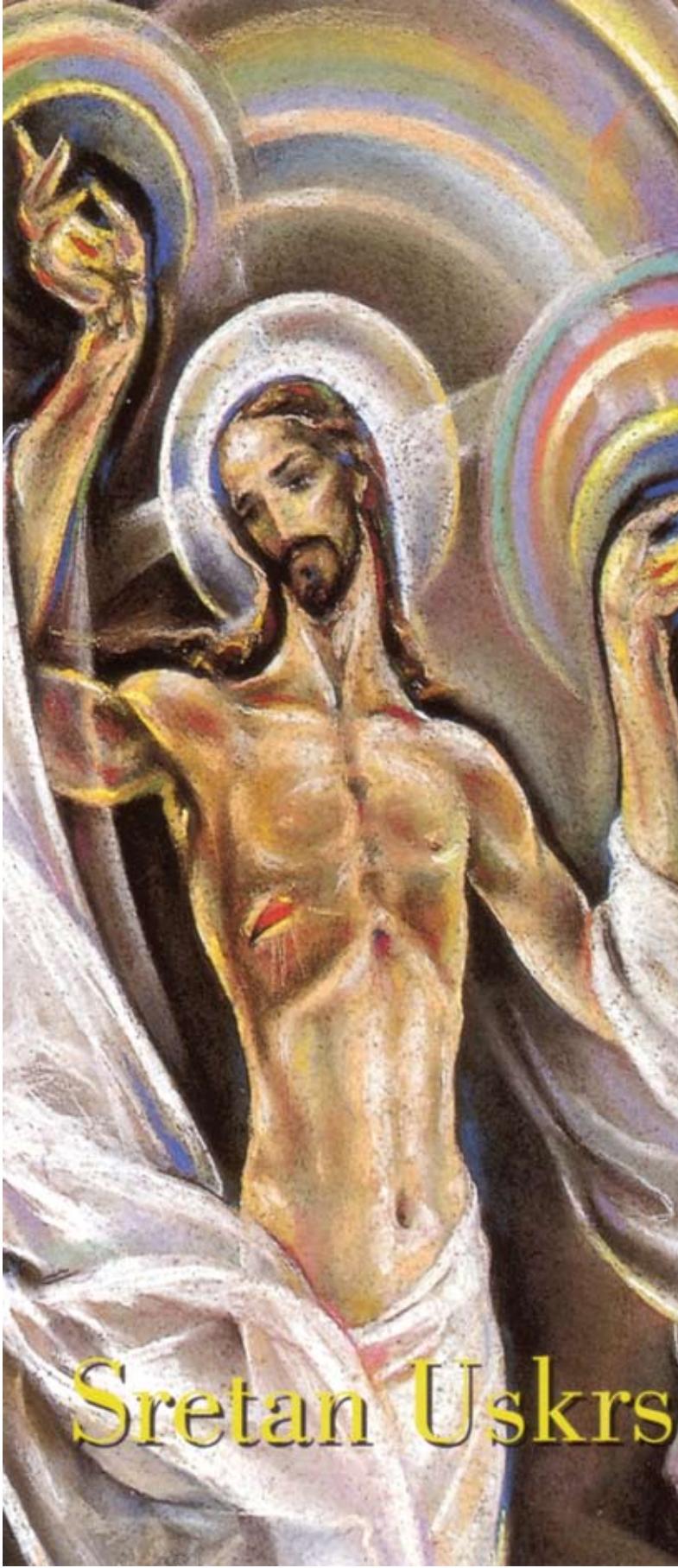
Filozofski niz

Knjiga 22

FTI, Zagreb, 2006.

U ovoj knjizi Julius Oswald opisuje filozofiju revolucionarne prakse koju su razvijali profesori Sveučilišta u Zagrebu da bi opravdali samoupravljanje koje je u Jugoslaviji bilo uvedeno u tvornicama i u društvu kao izvorni marksistički put u besklasno društvo. Svoja stajališta širili su pomoću časopisa "Praxis" čije je hrvatsko izdanje započelo izlaziti 1964. godine, a već sljedeće godine i internacionalno. Medu osnivače se ubrajaju Branko Bošnjak, Danko Grlić, Milan Kangrga, Danilo Pejović, Gajo Petrović, Rudolf Supek i Predrag Vranicki. Izvan Hrvatske su bili poznati kao skupina praksisovaca.

Kao oblik humanističkoga marksizma filozofija praksisovaca ipak pripada povijesti filozofije. Ona je željela oslobođiti čovjeka od samootuđenja i pomoći mu da se ostvari u samoupravnom društvu kao slobodno i stvaralačko biće. Da bismo razumjeli taj proces oslobođanja, knjiga će prikazati kakva je to bila slika čovjeka te pojma revolucionarne prakse i samoupravljanja. Tome će kao podloga služiti izdanja praksisovaca iz Zagreba. Budući da oni nisu dali sustavan prikaz svoje filozofije, on se mora napraviti na temelju objavljenih napisu čiji je popis pisac stavio na kraju knjige. Da bi se dobila što točnija slika, često do riječi dolaze sami članovi spomenute skupine. Obiman popis literature istodobno je i poziv da se ova varijanta marksizma pozorno studira kako bi se vlastiti sud o tome stvorio može li se i koliko čovjek ostvariti tom revolucionarnom praksom i samoupravljanjem. **IP**

*Vedri dane uskrsnuća,
Na veselje svemu svijetu!
Krv božanska danas opra
Grijeha svijeta čitavoga.*

*Ima l' igdje većeg čuda:
Za lijek grijehu velikome
Ljubav Božja Sina daje,
I smrt, evo, život vraća.*

*Vazmena nek ova slava
Svima bude na spasenje.
Slavnim, Kriste, uskrsnućem
Daruj svoje krštenike.*

Liturgija

Sretan Uskrs

